

TÜRK

*Uluslararası Dil, Edebiyat
ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
2014 Yıl:2, Sayı:4
Sayfa:53-117*

ISSN: 2147-8872

BİR ESKİ OĞUZ TÜRKÇESİ METNİ: RİSÂLE-İ BEVÂSÎR

Saban Doğan*

Melis Sezen Güneş**

ÖZET

Bu çalışmada kimi kaynaklarda Hacı Paşa'ya ait olduğu ifade edilen ve basur hastalığı ile tedavisi üzerine kaleme alınan Risâle-i Bevâsîr adlı eser incelenmiştir. Dillerin tarihî seyrini, zaman içerisinde yaşadıkları değişme ve gelişmeleri tam anlamıyla ortaya koyabilmek için tarihî metinlerin neşredilmesi gerekmektedir. Çalışma kapsamında öncelikle eser hakkında bilgiler verilerek eserin müellifi hakkındaki görüşler tartışılmış, ardından eserin içeriği kısaca verilip söz varlığı üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Eserin kaleme alındığı dönemin ses ve şekil bilgisi özellikleri yapılan birçok çalışmaya ayrıntılı olarak ortaya konduğundan ve bu metinde de ses ve şekil bilgisi bakımından dönemin eserlerinden farklı özellikler bulunmadığından ses ve şekil bilgisi incelemesi yapılmamıştır. Çalışmada amaçlanan eserin söz varlığını ortaya koymak olduğu için metnin çeviriyyaziya aktarılmış biçimi ve gramatikal dizini de hazırlanmıştır. Çalışmada amaçlanan metni nesrederek Eski Oğuz Türkçesinin ve bu dönemin tip dilinin söz varlığına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eski Oğuz Türkçesi, Risâle-i Bevâsîr, söz varlığı, Türkçe tip metinleri

AN OLD OGHUZ TURKISH TEXT: RİSÂLE-İ BEVÂSÎR

ABSTRACT

In the present study the work named Risâle-i Bevâsîr, which is claimed to be a work of Hacı Paşa in some source books and which is penned for the treatment of hemmoroid, has been examined. In order to clarify the historical periods and the changes and developments, the historical texts

* Doç. Dr. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, sdogan@ibu.edu.tr

** Arş.Gör. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, melissezengunes@ibu.edu.tr

of a given language must be published. Within the framework of the study, firstly information about the writer of the work has been provided, the content of the work and its vocabulary has been debated. Phonetic and morphological properties of the work has not been included as these properties of the era in which the work was written were put forward by the previous studies. As the aim of the study is to give the vocabulary of the work, the index and transcribed version has been prepared. The objective is to contribute to the literature by giving the vocabulary of Old Oghuz Turkish and medical language.

Key Words: Old Oghuz Turkish, Risâle-i Bevâsîr, Vocabulary, Turkish Medical Texts

0. Giriş

Anadolu'da Oğuz ağız özelliklerine dayalı bir yazı dilinin şekillendiği 13. yüzyıldan itibaren başta din ve edebiyat olmak üzere birçok alanda Türkçe pek çok telif ve tercüme eser verildiği bilinmektedir. Kendi içerisinde dönemlere ayrılan bu yazı dili 13. yüzyıldan günümüze kadar devamlılık gösteren kesintisiz bir seyir takip eder. Bu yazı dili bünyesinde oluşan ve Türk tıbbının yönünü Batı'ya çevirdiği 19. yüzyıla kadar da gelişerek standartlaşan bir tıp dili olduğu muhakkaktır. "Bir dil topluluğu içinde, bölgelere, tarihsel farklılıklara, mesleklerle, çeşitli sosyal gruplara, hatta cinsiyete göre oluşan farklılıklar (Karaağaç 2013, 633)" olarak tanımlanan özel dillerin bir türü de meslek dilleridir. Meslek dilleri aynı mesleği icra eden meslek gruplarının ortak argosudur ve ölçünlü dilden bazı noktalarda uzaklaşır. "Meslek dilinin kullandığı sözlük, bir mesleğe ait terim sözlüğüdür. Meslektaşlar arasındaki konuşmalarda, herkesin anladığı bir söz dizimi, fakat herkesin çok az anladığı söz ve anlamlar söz konusudur (Karaağaç 2013, 584)." İlk Türkçe ürünlerini 14. yüzyıldan itibaren vermeye başlayan Anadolu Türk tıbbının, dinî ve edebî eserler bir tarafa bırakılacak olursa, diğer birçok sahadan çok daha üretken olduğunu ifade etmek mümkündür. Başta Eski Oğuz Türkçesi dönemi olmak üzere Anadolu sahası Türkçe tıp metinleri üzerine birçok çalışma yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Gerek tez ve gerekse kitap olarak hazırlanan bu çalışmalar daha çok hacimli eserler üzerinedir. Tez olarak çalışılamayacağı ve kitaplaştırılamayacağı düşünülen kısa metinlere yoğunlaşılmamakta, bu eserlerin de tıp diline ve dönemlerinin söz varlığına katkı vereceği gerçeği göz ardı edilmektedir. Bu gerçekten hareketle Eski Oğuz Türkçesi dil özellikleri gösteren Risâle-i Bevâsîr adlı kısa metin çalışma konusu olarak seçilmiş ve işlenmiştir. Çalışmada Süleymaniye Kütüphanesi Fatih

Koleksiyonu 3545/2 arşiv numaralı nüsha esas alınmış, Manisa, Diyarbakır ve Konya nüshaları ise karşılaştırma amaçlı kullanılmıştır.

1. Risâle-i Bevâsîr'in Müellifi

Risâle-i Bevâsîr bazı kaynaklarda meşhur hekim Hacı Paşa'ya ait olduğu ifade edilen, basur hastalığının teşhis ve tedavisi üzerine kaleme alınmış bir eserdir. Eserin içeriğine geçmeden müellifi üzerine bazı değerlendirmeler yapmak istiyoruz. Eser IRCICA tarafından hazırlanan Osmanlı Tıbbî Bilimler Literatürü Tarihi (I. Cilt, s. 27-28)'nde Hacı Paşa'ya ait olarak gösterilmektedir. Süheyl Ünver (Ünver 1953), Bedi Şehsuvaroğlu (Şehsuvaroğlu vd. 1984, 31) ve İsmail Çiftcioglu (Çiftcioglu 2005, 98) eserin Hacı Paşa'ya ait olduğu görüşündedir. Sevgi Şar (Şar 2014, 124) risâleyi isimsiz olup Hacı Paşa'ya atfedilen eserler arasında zikr ederken; Cemil Akpınar "Bunlardan başka basur hastalığına dair Risâle-i Bevâsîr ve insan organlarının seğirmelerinden çıkarılan tıbbi manalarla ilgili İhtilâcnâme adlı Türkçe iki küçük risalenin Hacı Paşa'ya ait olduğu ileri sürülmekteyse de bunu doğrulayacak kesin deliller bulunmamaktadır (Akpınar 1996, 496)." ifadeleriyle risalenin Hacı Paşa'ya ait olup olmadığı kesin olmadığını belirtir. Adnan Adıvar (Adıvar 1991), Ali Haydar Bayat (Bayat 2010), Bursalı Mehmet Tahir (Tahir 1975), Zafer Önler (Önler 1990) ve Zikri Turan (Turan 1992) Risâle-i Bevâsîr'i Hacı Paşa'nın eserleri arasında zikr etmezler. Araştırmacılar arasında konuya ilgili ittifak bulunmaması ve elimizdeki nüshalarda da eserin Hacı Paşa'ya ait olduğuna dair bir bilgi olmaması sebebiyle Risâle-i Bevâsîr'in, en azından şimdilik, müellifi bilinmeyen eserler arasında zikr edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Gerek dil özellikleri ve gerekse bazı nüshaların istinsah tarihleri eserin Eski Oğuz Türkçesi döneminde kaleme alındığını göstermektedir.

2. Eserin Nüshaları

Eserin Türkiye Kütüphanelerinde tespit edebildiğimiz yedi nüshası bulunmaktadır:

Diyarbakır Nüshası: Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi 1353/3 arşiv numarasında kayıtlı olan bu nüsha her sayfasında 19 satır bulunan 138 varaktan ibarettir. Eser Kitâbü'l-Mühimmât ve Hülâsâ Dîvan Tercümesi adlı iki tîp eseri ile birlikte ciltlenmiştir. Risâle-i Bevâsîr, yazmanın 128b-134a varakları arasındadır. Eserden sonra çeşitli meyve ve sebzelerle hazırlanan reçeller üzerine bir risale daha vardır. Harekeli nesihle yazılan eserin istinsah yılı 1519'dur.

Manisa Nüshası: Manisa İl Halk Kütüphanesinde 6516/2 arşiv numarasına kayıtlı olan eser Kitâb-ı Tıbb isimli yazarı bilinmeyen bir tıp metni ile birlikte ciltlenmiştir. Eser yazmanın 89b-98b varakları arasındadır. Harekeli nesihle yazılmış metin her sayfasında 13 satır bulunan 98 varaktan ibarettir. İstinsah tarihi 1527/1528'dir.

Konya Nüshaları:

1. Konya İl Halk Kütüphanesi Feridun Nafiz Uzluk Kitaplığı 6834/1 arşiv numarasında kayıtlı eser talik hatla yazılmış, her sayfasında yirmi yedi satır bulunan beş varaktan ibarettir. Eser dokuz risale ve bir de Hacı Paşa'nın Teshil adlı eseriyle birlikte ciltlenmiştir.
2. Konya İl Halk Kütüphanesi Antalya Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi koleksiyonu 3016 arşiv numarasında kayıtlı nüshadır. Nesih hatla yazılmış olan eserin her sayfasında 11 satır bulunmaktadır. İstinsah tarihi belli değildir.

Bursa Nüshası:

İnebey Yazma Eser Kütüphanesi Haraççıoğlu Kütüphanesi koleksiyonu 1132/3 arşiv numarasında kayıtlı olan eser nesih hatla yazılmış, her sayfasında 15 satır bulunan bir yazma içersindedir. Risâle-i Bevâsîr istinsah tarihi belli olmayan yazmanın 100a-109b varakları arasındadır.

İstanbul Nüshaları:

1. İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Çapa Tıp Tarihi 4446//4 arşiv numarasında kayıtlı olan eser her sayfasında 15 satır bulunan 11 varaktan ibarettir. Yazmanın istinsah yılı 1699/1700'dür.
2. Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Koleksiyonu 3545/2 arşiv numarasında kayıtlı olan eser Hacı Paşa'nın Teshil adlı eseriyle birlikte ciltlenmiştir. Risâle-i Bevâsîr, yazmanın 68a-77b varakları arasındadır. Harekeli nesih ile yazılmış eserin her sayfasında 13 satır bulunmaktadır. İstinsah yılı Hicrî dokuzuncu asırdır.

3. Eserin İçeriği:

Yedi babdan meydana gelen eserin birinci babı 68b-70a varaklar arasındadır. Bu babda basur hastalığı tarif edilerek sebepleri ve belirtileri üzerinde durulmuştur. 70a-72b varakları arasında yer alan ikinci babda basur hastalığında ve tedavi esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar

üzerinde durulmuştur. Üçüncü bab 72b-75a varakları arasında olup basur hastalığına iyi gelen gıdalar ele alınmıştır. 75a-76a varakları arasında yer alan beşinci babda basur hastalığının tedavisinde kullanılan devaları, 76a-76b varakları arasında yer alan altıncı babda basur hastalığının tedavisinde kullanılan ilaçlar ve 76b-77a varakları arasında yer alan yedinci babda ise basurun bir türü olan rîh-i bevâsîrin tedavisi üzerinde durulur.

4. Eserin Söz Varlığı:

Metnin söz varlığı hazırlanan gramatikal dizinle ortaya konmaya çalışılmıştır. Eserdeki veriler işlenirken Türkçe kelimelerle diğer dillerden alınan kelimelerin oluşturduğu birleşik kelimeler ve Alıntı kelimelere getirilen Türkçe eklerle oluşturulan kelimeler Türkçe olarak değerlendirilmiştir. Söz varlığı ile ilgili dikkat çekici hususlar şu şekilde özetlenebilir. Metnin sözlüğünde 327'si Türkçe, 323'ü Arapça, 80'i Farsça, 12'si Grekçe olmak üzere toplam 742 madde başı kelime bulunmaktadır. Türkçe madde başı kelimelerin diğer dillere oranı %44'tür. İlk bakışta bu oran düşük gibi de görünse Arapça ve Farsçadan tercümelerle başlayan bir tıp dilinde kaleme alınmış bir tıp metni için bu durumu doğal karşılamak gerekmektedir.

Eserdeki bitki adlarından 28'i Arapça, 30'u Farsça, 8'i Grekçe 26'sı Türkcedir. Bitki adlarında da Türkçe kullanım oranının (%28) düşük olduğu görülmektedir.

Türkçe: *ağ sandal, anduz, alma, arpa, ayva, bağa yaprağı, boy, bögrülce, bugday, çekirdek, delüce, deve tabanı, domalan, erük, kabak, kara helile, kavun, keçi boynuzu, kırmızı gül, kırmızı sandal, kırmızı üzüm, sarmısağı, sınırlıce ot, soğan, topuz topalağı, üzüm.*

Arapça: *bādīncān, belīlec, besfāyic, buhūr-ı meryem, cevzü's-serv, circīr, demü'l-ahaveyn, emlec, encübār, ḥabb-ı ās, ḥabbū'r-rummān, hardal, ḥaṣḥāṣ, ḥiyār, kīna, lisānū l-ḥamel, maṣṭakī, muqlı'l-ezrāk, mürr, na'nā, nārinc, şandal, sa'ter, sinā-yı mekkī, summāk, şāḥm-ı hanzal, tarhūn, za'ferān.*

Farsça: *bādām, bāzū, benefše, birinc, dāne çādīr, emrūd, enār, encīr, gendenā, gilermenī, gūlnār-ı müşrī, hūrmā, karpuz, kehrübā, kelem, kōz, māzū, mercimek, nānḥuvah, nārdāng, panbuk, şalgamek, şeftālū, ṭebāşīr-ı hindī, tere, tuhmuğān, tūt, türbüd, zerdālū, zırışk.*

Grekçe: *ağākiyā, isfanāh, kebere, kerdeme, kirās, līmōn, mersīn, senderōs.*

Risâle-i Bevâsîr'de toplam olarak 20 hayvan adı kullanılmıştır. Bunların üçü Arapça, biri Grekçe, 16'sı Türkcedir. Hayvan adlarında Türkçenin diğer dillere oranının (%80) oldukça yüksek olduğu görülmektedir:

Türkçe: *balık, çil, geyik, gögercin, ilan, kaz, keçi, keklik, koyun, kuş, oğlak, ördek, örümcek, şıgır, sülük, tavşan.*

Arapça: ‘*ak̄reb, dürrāc, f̄erāric*.

Grekçe: *bidenōs*.

Metinde yedisi Arapça, biri Grekçe beşi de Türkçe olmak üzere on üç organ adı bulunmaktadır. Organ adlarında dikkat çeken husus temel organ adlarının hemen tamamının Türkçe, Türkçede karşılığı olmayan organ adlarının ise diğer dillerdeki biçimlerinin kullanılmış olmasıdır. Türkçe organ adlarının kullanım oranı (%62) diğer alıntı kelimelerden oldukça yüksektir.

Türkçe: *bağarsuķ, bögrek, incik, kursaķ, tamar*

Arapça: *beyne'l-verikeyn, em'ā, em'ā-yı dīkāķ, em'ā-yı ġılāz, ma'ide, mak'ad, 'urūķ*

Grekçe: *bāselīķ*

Hastalık adlarında Arapça kelime kullanım oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. On dokuz hastalık adı Arapça, dört hastalık adı Türkçe, bir hastalık adı ise Farsçadır. Hastalık adlarında Türkçe kelime kullanım oranı %17'dir.

Türkçe: *demregü, gözsüz bevasış, sigil, yan başı*

Arapça: *ākile, bevāšīr, cemre, cereb, cūzām, hummā-yı rub', 'inebī bevāšīr, istiskā, mālīhūlyā, nefī, rīh, riyāh, ru'āf, sar', sereṭān, sū'lūlī bevāšīr, tūtī bevāšīr, verem, zātū'l-cenb, zātū'r-riye*

Farsça: *sersām*

5. Metin

[68/a] ¹ bismi'l-lāhi'r-raḥmāni'r-rahīm ² şükrū'l-lāhi a'lā ve bi't-takdīm-i evlā šümme's-şalāvatū 'ale'n-nebiyyü'l-muṣṭafā ³ ve ālihi'l-müctebā ve ba'd çün ḥiṭāb mükerrem cenāb mu'azzamdan ⁴ şöyle şadır oldu kim bevāšīr maražı bābında bir türkī risāle te'lif ⁵ oluna ki anuj vücüdüyla gérü ķalan kitāblardan istigñā hāşıl ola ⁶ emr-i 'ālī imtişāl edüp bu risāleyi yēdi bāb üzerine tertib eyledüm ⁷ ümīzdür ki ķabūl-i hażret ola evvel bāb bevāšīr maražinuj ⁸ ḥākīkatın ve aksāmin ve esbābin ve 'alāmetlerin bildürür ikinci bāb ⁹ bevāšīrun tedbīrin ve mu'ālicesin bildürür üçüncü bāb bevāšīre ¹⁰ fā'ide eyleyen ġizāları bildürür dördüncü bāb bevāšīr marazında isti'māl ¹¹ olan şerbetleri bildürür beşinci bāb bevāšīre ta'alluk dutan

edviye-i¹² müfredeyi bildürür altıncı bāb rīḥ-i bevāsīrūj keyfiyetin ve tedbīrin [68/b]¹ ve ‘ilācın bildürür yedinci bāb bevāsīre fā’ide édenleri bildürür² evvel bāb ki bevāsīrūj ḥakīkatīn ve akṣāmīn ve esbābīn ve ‘alā-³ metlerin bildürür bevāsīr ‘ibāretdür ziyādeden ve sivilcilerden ki mak‘ad⁴ tamarları ve ucları üzerine biter bevāsīr üç kīsimdur bir kīsim uvacuk⁵ sigiller gibi olur aja şü'lūlī ve bir kīsim dahı üzüm dānesi gibi olur⁶ yaşışı ya müdevver olur aja ‘inebī dérler olur ki ‘inebīnūj rengi ürcüvānī⁷ olur ya‘nī deluce keçi boynuzı dēdükleri ağacı çiçegi gibi al renglü olur ve bir⁸ kīsmı dahı tūt gibi süst ve yumuşak ve ḫancıkmiş olur şöyle ki ekserī⁹ evkāt andan ḫan sizup tereşşüh éder aja tūtī dérler ve bu üç kīsmun¹⁰ her birisi mak‘aduŋ taşrasında biter zāhir olup gözikür ve gāh olur ki¹¹ içeri biter ḡayib olur görünmez daşra biten bevāsīr içeri bitenden yegrekdür¹² mu‘ālicesi āsāndur ve ba‘zī bevāsīrūj aǵzı açuk olur ḫanı aǵar ve ba‘zī¹³ sınum aǵzı dutulu olur ḫanı akmaz aja gözsüz bevāsīr dérler ekseri [69/a]¹ katı aǵrıır evkāt zaḥmet verür meger ki hüsni tedbīr-ile şöyle édeler ki² bevāsīrūj māddesinden ḫarşu ziyāde nesne mütevellid olup mümtelī olmaya³ mededi kesile aǵrimaz ola ḫan aǵan bevāsīrūj mādām ki gereklü ḫadar⁴ dem-be-dem ḫanı aǵadura aǵrisı olmaz ḫanı kesilüp akmaz olıcaq ya ḫaddi-⁵ nden az aǵar olıcaq aǵrıır zaḥmet eyler ve ḫan aǵan bevāsīrūj ba‘zisunuŋ⁶ ḫan akmaǵınuŋ mu‘ayyen devri olur meselā ayda bir kez ya iki üç ayda⁷ ya dahı artuk ya eksük günlerde fi'l-cümle ma‘lūm müddetde nevbeti gelür⁸ dāyim ol nevbet üzerine ḫan aǵar ba‘zisunuŋ ḫanı akmanuŋ mu‘ayyen⁹ mažbūt müddet olmaz gāh taǵdīm olur gāh te’ḥīr olur gāh olur ki¹⁰ bir zamān mütevātir aǵar ve gāh olur ki medīd akmaz olur dutılur bevāsīrūj¹¹ mütevālid olmaǵınuŋ sebebi sevdādur ya sevdāvī ḫandur eger sevdā¹² balğamdan mütevellid olsa bevāsīr balık ḫursaqı gibi örülmiş olur şü'lūlī¹³ bevāsīrūj māddesi sevdāya yakındur tūtīnūj ḫana yakındur ‘inebīnūj [69/b]¹ beyn beyndür bevāsīrlü kişiṇūj yüzinūj rengi sarulığ-ila yaşillik arasında² olur ba‘zisunuŋ saçunuŋ rengi aşlı renginden müteǵayyir olur ve sa-³ çınuŋ ve gevdesi ḫıllarunuŋ dibi gicir olur ve çok olur ki bevāsīr ḫanı⁴ aǵduǵı ishāl-i demevī-y-ile müştebih olur fark bu ikisi arasında o-⁵ ldur ki seyelān éden bevāsīr ḫan olıcaq mak‘adda veca‘ olur ve mak‘ad⁶ aǵrılı olur ve gicir ve ḫan ki aǵar ṭamlam ṭamlam tekātūr édüp aǵar ve hem⁷ bevāsīr ḫanı ekser evkāt evvel ḫara ve ḡalız olur şońra aǵ rengi⁸ kīzillığa döner ve rakı́k olur ve bevāsīr ḫanı aǵduǵınca mādām ki ifrād⁹ érişmeye rāhat ve ḥiffet ḥāşıl olup hōş gelür ve gāh olur ki¹⁰ mak‘addan aǵan ḫan hiç bevāsīr olmadın baǵarsuklärdaǵı tamarlaruŋ¹¹ aǵızları açılmaǵdan olur bevāsīrden olmaz bu maraža infitāh-ı efvāh-ı¹² ‘urūk dérler eger aǵzı açılan tamar em‘ā-yı ḡılāzda olursa evvel¹³ ḡayız

gelür ḫan-ila sojnā gērū ḡāyīz¹ gelür ḫansuz eger em‘ā-yı dikākda [70/a]¹ olursa evvel ḫansuz ḡāyīz gelür şonra ḫan gelür ve ekser evkāt² ḫan köpüklü olur ve yēl ḫara aḫ-ila gelür ikinci bāb ki bevāsīrūj tedbīrin³ ve mu‘ālicesin bildürür eger bevāsīr dutulu olup ḫan akmazsa bāselīk⁴ ṭamarından ḫan almağ gerek beyne’l-verikeynden ḥacāmat eylemek gerek⁵ beyne’l-verikeyn sūlūk vaqtinde sūlūk urup sūlūk⁶ düşcek sūlūk yērīne ḥacāmat şīsesiyle çekmek injen eyüdür eger⁷ bevāsīrūj ḫanı aḫarsa çok faṣd eylemekden ve ḫusmaḍandan saķınmak⁸ gerek ḫatı ḫarūret olup ḫan gey ḡālib olmayınca faṣd eylememek⁹ gerek ve ma‘ahazā ḫedicek ḫanuṇ rengin görmek gerek eger ḫara olup¹⁰ yaramaz ḫan olursa aḫitmak gerek eger kīzıl olup ṣāfī ḫan olursa¹¹ aḫmaǵa ḫomayup tēzcek reg-bend-ile gērū bağlamak gerek nādim ṣālih gidüp¹² sevdā-yı fāsid ḡālib olmaya ve dahı bevāsīrūj tedbīri oldur ki¹³ müşhil verüp sevdā-yı istifrāǵ eyleyeler ve dāyim ṭabī‘atı ḫabż [70/b]¹ olmayup nerm ola şöyle ki nermlik ishāl ḫaddine ḫerismeye bevāsīre² nite ki ḫabż olmağ ziyān eyler çok ishāl dahı yaramaz ḫuvveti sākiṭ³ eyler gevde aruķ olur em‘ā za‘īf olur ve hem ekseri ishāl-ile ḫarşu⁴ bevāsīr yērīne mādde dökilür bevāsīr ḫanı ya efvāh-ı ‘urūk ḫanı ṭabī‘atı⁵ def̄ ḫedüp kendüden aḫicaǵ mādām ki ḫuvvet ḫatı ḫavī olup taḥammül⁶ eyleye hīc dutmamaǵ gerek ḫuvvet za‘īf olmaǵa başladığın ihsās⁷ ḫedince aḫmaǵa ḫomaǵ gerek za‘īf eseri belüricek ki bedenüŋ ḫuvveti eksilmege⁸ başlaya ve yōriyicek ayaǵlar za‘īf olup yōrimedken üsene belki incikler⁹ yōriyicek ditreye fi‘l-cümle ef‘al ve ḫarekāt-ı bedeni za‘īf ola ol¹⁰ vaqtın ḫanın dutmaǵ vācibdür bevāsīr ḫanı ya efvāh-ı ‘urūk ḫanı¹¹ ḫiddetince aḫicaǵ ki ḫaddi ifrāṭa ḫerismeye dükeli sevdāvī marażlaruŋ¹² cünūn ve mālihūlyā ve şar‘-ı sevdāvī ve cereb ve behaǵ-ı esved ve demregü¹³ ve cüzām ve ḫummā-yı rub‘ gibi ve yan başı ağrısı ve bögrek ve bēl ağrısı ve sersām [71/a]¹ ve zātū'l-cenb ve zātū'r-riye ve ākile ya‘nī yēnir başlar ve cemre ki aja od² göynügi dērler sereṭān dēdükleri verem şifāsına sebeb olup zāyil olur eger bu³ marażlar yoǵ-ısa olmaǵa ḫomaz ḫaçan ki bevāsīr ḫanı ya efvāh-ı ‘urūk ḫanı vaktsuz⁴ dutılsa ya tamām ḫaddince akmadın ḫat̄ eyleseler bu ȝikr olan marażlar ‘ārız olur⁵ belki istiskā ve yēl hāşıl olur bevāsīr olan kişiye ṭabī‘atdan ru‘af̄⁶ ya idrār-ı ḫayz olıcaǵ ḫatı fāyide eyler aşıl bevāsīr ‘ilācında oldur ki⁷ veca‘ zahmet vericek edviye-y-ile ki müsekkin-i veca‘dur teskīn-i veca‘ edeler⁸ müsekkin-i veca‘ ya şerbetlerdür ki içeler ya merhemlerdür ya ḫimādlardur ya nütūl-⁹

¹ Kelime metinde üç kez kullanılmış olup her kullanımda açık biçimde “ḡāyīz” olarak yazılmıştır. Ancak bu yazılış ve anlam metne uygun düşmemektedir. Diğer nüshalarda “ḡāyīz” yerine “ḡalīz” yazımı dikkat çekmektedir ki zannımızca doğrusu da bu biçimdir.

lardur ya buhūrlardur ki isti‘māl eyleyeler ve kan hadden taşra ifrāt-ıla akıçak kanı¹⁰ kat‘ eyler ǵızālar yeyüp kan bağlayıcı eşribe ve edviye içüp münāsib ǵürūrlar¹¹ ve nütüllar isti‘māl eyleyüp kanın dutmaǵ gerek ve ǵaçan ki kanı vaktuz dutılsa¹² akmaz olsa zahmet eylese becid ǵammāma girmek gerek ve tamar aǵzin açar bevāsır¹³ edviyesinden üstine urmak gerek ve bevāsır olan kişi sovuǵ şu-y-ıla [71/b]¹ istincā etmekden sakınmaǵ gerek issi şu-y-ıla istincā eylemek gerek istincādan² şoŋra bevāsır üstini katı dutup silmek gerek belki panbuǵı bevāsır üstine ǵomak³ gerek şoyle ki mā‘iyyetin neşf eyleye hīc ruṭubet ǵalmaya bevāsırlı kişi şovuk⁴ su-y-ıla ǵahāret ǵedicek ya issi şu-y-ıla ǵahāret ǵedicek panbuǵ-ıla ruṭubetin⁵ gidermeyincek ki ol issi sunuŋ bakıyyesi ǵalup suya rīh-i bevāsır mütevellid⁶ olur gey sakınmaǵ gerek gendenayı ya na‘nāyi ǵaynadup suyuń alup ıssıcaǵ-ıla⁷ ol su-y-ıla istincā eylemek eydür bevāsır kanın kat‘ eyler ve yeli taḥlīl⁸ eyler ve ağrıyı sākin eyler bevāsır be-külli zāyil olup gitmek tedbīri oldur ki⁹ dāyim muvāfiķ ǵızālar yeyeler ve münāsib şerbetler içeler muhālif ǵızā-¹⁰ lardan ve şerbetlerden ve devālardan perhīz eyleyeler ve müceffif ve muhāllil¹¹ buhūrlar eyleyeler dāyim isti‘māl eyleyeler yılda birkaç kez müşhil vakıtında¹² müşhil içüp bedeni tenkiye eyleyeler ve i‘tidāl-ile ǵammāma girmek gerek ve¹³ ǵammāmda gövdeyi ovmaǵ gerek ve i‘tidāl-ile ǵaŋlacaǵ acla ki henüz cū‘ [72/a]¹ ve iştihā-yı ǵa‘ām ǵālib olmamış ola ǵareket ve riyāzət eylemek eydür² bu resm hüsn-i tedbīre muvāzabet eyleyicek çok olur ki bi‘l-külliye zāyil³ olup gider mādām ki bu tedbīr üzerine olalar ǵabṭ eylemeyeler gérü ‘avdet⁴ eylemez eger hüsn-i tedbīrlikle ǵikr eyledük be-külli zāyil olmazsa anuŋ dermā-⁵ nīna iki nesneden artuk çāre yokdur ya demürle kesmek gerek ya devā-yı⁶ hādde ǵoyup ıskāt eylemek gerek bu iki mu‘ālice dahı ǵaṭardan⁷ hālī deguldür her-çend ki ba‘žı kişilere nāfi‘ olup bevāsırden bür‘i⁸ tāmm hāşıl olur ammā ekşer kişilerün̄ bevāsırın kesdüklerinden şoŋra⁹ ya devā-yı hādde ǵoyup ıskāt étdüklerinden şoŋra bevāsır gérü biter¹⁰ çok olur ki bevāsır kesdüklerinden şoŋra evvelkinden artuk biter belki¹¹ çok kişilerün̄ bevāsırın keserler ya devā-yı hādde isti‘māl eylerler mak‘ad¹² ǵarāb olur şoyle ki rīhın ve ǵāyıtın dutmaz olur ǵalp arasında otur-¹³ maǵdan ǵalur belki ekşerinin̄ bevāsır nevāşira dönüp helāk olur bes [72/b]¹ böyle olsa hüsn-i tedbīr ve müsekkenāt-ı veca‘ı iktiṣār eyleyüp bevāsırı² kendüligine ǵomak yegrekdür çün zahmet eylemeye anuŋ durduğundan hīc ziyān³ yokdur üçüncü bāb ki bevāsırı fāyide eyleyen ǵızāları ve ziyān eyleyen⁴ ǵızāları bildürür her ǵızā ki muraṭṭib ve müsemmin ola ki andan ǵatlu ve şālih⁵ kan mütevellid olur cereb şōrvālar gibi semiz ǵoyın etile ve emer oǵlaǵ etile⁶ ve semiz tavuk etile ve müsemmin ferāric-ile bişmiş ola ve nīm-

birişt yumurda⁷ şarusin ve rakîk cüzâblar bevâsîre fâyide eyler ısfanâh aşı ki tatlu⁸ bâdâm yağıyla ya şîrûğan-ila bişmiş ola ishâl olmayacağı ve bâtında⁹ rîh ve nefh olmayacağı hamîrlü rişte aşı münâsibdür ve hârâret ve ‘ataş¹⁰ olmayacağı gendenâ ve bişmiş soğan yemek iyür gendenâ bevâsîr yêlin taħlîl éder¹¹ ve ķanın keser ve cimâ‘ arzûsin harekete getürür ve soğan yeyicek bevâsîrûn¹² aǵzin açar ve menîyi ziyâde eyler bevâsîrûn ķanı becid akiçak gendenâ yemek eyür¹³ ķanı dutılıp akmayacak ki akmaga ihtiyac ola soğan yemek eyür gendenâ dahı [73/a]¹ soğan dahı sovuk bevâsîre eyür issi bevâsîre eyü degül katı mahîrûrû'l-mizâc² kişi gendenâyi ya soğanı çok isti'mâl eyleyicek ķanın göyündürür bevâsîri nâ-³ ziyân eyler ve kelem aşın yemek sovuk bevâsîre eyür ve cimâ‘ arzûsin harekete⁴ getürür lâkin müşadda'dur semiz tavuğ-ila ya ķoyın etile bişürmek gerek tâ tev-⁵ lîd-i sevdâ olmaya ve tabî‘atı kabż eylemeye sayağıyla dahı bişürmek eyür⁶ kôz yağı ve na'nâ‘ ve boy sovuk bevâsîre eyür ķaçan tabî‘at kabż⁷ olsa ķarı bidnôs şôrvâsin ki ısfanâh-ila ya bâzû-y-ila bişmiş ola⁸ içmek eyür tabî‘atı telyîn eyler eger tabî‘at kabż olup bâtında rîh⁹ ve nefh dahı olursa bidenôs şôrvâsin ısfanâh ya bâzû ķatmamak gerek belki¹⁰ üç direm ayva² içi yaşıl besfâyc tüsin ķaziyup yumşak dögüp bir kîse¹¹ içine ķoyup aǵzin bağlayup bidnôs-ila bile bişürmek gerek tamâm bişicek¹² ol kîseyi katı sıkalar besfâyciūn ķuvveti şôrvâya çıka besfâyciūn¹³ cîrmin yabâna atalar bu gîzâ şâlihdür bevâsîre fâyide éder bevâsîr yêlin [73/b]¹ taħlîl eyler tabî‘atı nerm eyler eger birer kîzil üzüm dahı ķatarlar-isa eyür ķabżi² dahı têz giderür tabî‘atı hadden daşra nerm olup ishâl olacak ki ishâa-³ lden üşeneler ya bevâsîr ķanı çok aksa birinc aşı ve nârdâng ki hâbbü'r-rumân⁴ dérler dögüp bişüreler ve summâk aşı ki birez na'nâ‘ ķatalar sakız-ila tâ'ṭîr eyleyeler⁵ eyür nârdâng dahı birez na'nâ‘ ve birez sakız ķatmak gerek summâkı birinc-ile bişürmek⁶ dahı eyür eger ishâl-ile hârâret gâlib olursa ķavrulmuş arpadan cevâv⁷ bişürüp içmek gerek eger şandal şarâbı dahı ķatarlarsa dahı revâdur ve dürrâc⁸ ve keklik ve cil etin yemek dahı eyür ve ishâl olup hârâret olmayacağı ve ha-⁹ žîma ķavî olmayacağı keçi bögregi yağıyla dâne birinc bişürüp yemek eyür ķabż¹⁰ eyler ve her gîzâ kim müvellid-i sevdâ ola ya yaramaz ķan tevlîd eyleye ya her nesne¹¹ ki ķanı göyündüre issi etler gibi ve issi tereler gibi nite ki kerdeme ve cîrcîr ve tarhûn¹² ve sarmisakdur bevâsîre ziyân éder yememek gerek ve ķadîmden şîğir eti¹³ ve keçi eti ve kaz eti ve ördek eti dükeli suda olan ķuşlar etinden ve geyik [74/a]¹ ve ṭavşan ve gögercin etinden ve

² Kelime metinde ayu olarak yazılmıştır ancak diğer nüshalarda ayva olarak yazılmış olması ve bağlama da bu biçimde uygun olması dikkate alınarak ayva tercih edilmiştir.

südden ve yoğurtdan ve penirden ve kaymakdan² fi'l-cümle erük aşından ve balıktan ve katı duzlu ve ekşi nesnelerden hüşüsā³ sirkelü nesnelerden ve ābkāmeden ve fukā'dan ve hādde nesnelerden ve ḥardal⁴ ve sa'ter gibi ve serī'ū'l-istihāle ve serī'ū'l-fesāde yemişlerden kavun ve zer-⁵ dälū ve tüt ve kirās gibi iħtirāz-ı külli eylemek gerek ishāl olursa ya⁶ rīħ-i bevāsīr zahmet eylerse ki bātında nefħ ve temeddüd ola ve ter yemişlerden⁷ karpuz ve hīyār ve erük ve şeftālü ve enār gibi perhīz eylemek gerek kaçan⁸ ishāl olmaz-ısa ve ḥarāret ve 'aṭāş olmasa ağ üzümden zebibden⁹ ve encīrden evkāt yēmek revādur ve bedende ḥarāret olup ishāl ve nefħ¹⁰ olmayacak hīyār içinden yēmek ziyān eylemez hüşüsā ki nebāt şekerle yēyeler¹¹ ṭabi'at nerm olup ve ishāl olicak ki bātında rīħ nefħ olmaya acla emrūd¹² ve ayva ve alma yēmek eyüdür ve ishāl nefħ olmayacak datlu ve ekşi enār ḳariṣdu-¹³ rup yēmek eyüdür hüşüsā ki ḥarāret ve ṣafrā ḡālib ola ḥarāret [74/b]¹ ḡālib olup ve ṣafrā ḡālib olup zahmet verürse summāk ve nārdāng² aşı ve ziriş aşı ve koruk ve ekşi alma aşı ve koruġ-ila kabaġ aşı yēmek ķayurmaz³ hüşüsā ki bu aşları birez na'nā' ve maştakī-y-ile iślāħ edeler ve eger birez⁴ kuru üzüm dahı ķatarlarsa ekşiligin birez gidere dahı yegrekdür ve ḥarāret ve ṣafrā⁵ ḡālib olicak eti koruk suyına veyā nārinc suyına veyā bişmiş līmōn suyına⁶ banup yēmek ķayurmaz ammā meh-mā-emken ekşilerden sakınmak yegrekdür ve hūrmā⁷ yēmek ziyān eyler kuru encīr çok yēmemek gerek ve sovuġ sudan ifrāt-ila⁸ içmemek gerek ta'ām üstine yarum sā'at geçmedin tēzcek su içmemek⁹ gerek ve sükürden hüşüsā ki ķuvvetlü şarāb içüp esrimekden sakınmak gerek¹⁰ ve mercimek ve bögrülce ve bādincān ve domalan ve neffāħ nesnelerden perhīz eylemek¹¹ gerek şāliħ ġizālar ki serī'ū'l-hażm ola yēmek gerek ve eyü bişmiş aru¹² buğday etmegi ki furūnda ya tennürda bişmiş ola duzi ve hamīri yérince ola¹³ yēmek eyüdür yufka ve bazlamac ve bişi ve hamīrsüz etmek yēmek eyü deguldür [75/a]¹ etmegün hamīrin yoġurıcaġ birez sakız ķatmak gerek ijen eyüdür ve ishāl vāki' olicak² ya bevāsīr ķani akıça suyu ķizmiş demür-ile ṭağlayup sovudup susayıcaġ andan³ su yérine içmek gerek ve emleci ısladup suyin su yérine içmek ijen eyüdür bu üç⁴ su ki żikr eyledük bevāsīre fāyide ēder ṭabi'atı ķabż eyler bevāsīr ķanın⁵ ķaṭ eyler hem ķuvvet verür cima'ı ķavī eyler dördüncü bāb ki bevāsīr maražında⁶ isti'māl olunur şerbetler ki bevāsīre eyüdür anı bildürür encübār şerbeti⁷ em'āya ķuvvet eyler ve evfāh-ı 'urūk ķanın ve bevāsīr ķanın ķaṭ eyler ṭabi'atı ķabż⁸ eylemez bu hāsiyyet ijen şerif hāsiyyetdür vakıt olur ki ṭabi'atı ķabż⁹ olup em'āda şıkl yabis muhtebis olur ve bevāsīr ķanı evfāh-ı 'urūk¹⁰ ķanı seyelān ēder bu hāletde ķābiż şerbet vermek yaramaz şarāb-ı encübār¹¹ vermek gerek ki ķanı ķaṭ eyleye ṭabi'atı ķabż eylemeye

şarāb-ı emlec müzmin¹² bevāsīre eyüdür em'āya ve 'aşāba կuvvet verür ve bevāsīr կanın keser ve¹³ 'aṭaṣı sākin eyler ve cimā'ı կavī eyler ve ṭabī'atı կabż eyler şarāb-ı şandaleyn [75/b]¹ ya'nī կızıl şandaldan ve ak şandaldan karışdurup şerbet bişürüp içmek bevāsīr կanın² ve efvāh-ı 'urūk կanın ve ishāl-i demevī կanın կaṭ' eyler ṭabī'atı կabż eyler şarāb-ı һabb-ı³ ăs ṭabī'atı կabż eyler ve seyelān demi կaṭ' eyler şarāb-ı lisānū'l-ħamel ya'nī⁴ sınırluce ot şerbeti ki aja bağa yaprağı dérler կanı կaṭ' eyler ṭabī'atı⁵ կabż eyler şarāb-ı müdebber ki ṭabī'atı telyīn eyleye ve riyāḥı taħlīl eyleye ve bevāsīre fā'ide eyleye ve balğamı ve sevdāyi ve şafraŷı⁶ ishāl ēde dem-be-dem içicek ṭabī'atı կabż olmağa koymaya besfāyic yumuşak⁷ dögülmüş elli direm ak eyü mücevvef türbüd ki nīm-kūft dögülmüş ola on⁸ direm կara helile nīm-kūft dögülmüş yigirmi direm sinā-yı mekkī yaprağı on bēs⁹ direm benefše otuz direm bu mecmū'ın կaynadalar süzeler suyin alalar üç yüz¹⁰ direm ak şeker-ile կivāma getüreler ṭabī'atı կabż olıcağ şabāḥ bu şerbetden¹¹ otuz direm altmış yētmış direm issi su-y-ila ḥall edüp içe ishāl eyledüğü¹² meclisüj 'adedi կadar eyyām içmegin te'ħir eleyeler gērū hācet olursa¹³ ol eyyāmdan sonra gērū içeler bēsinci bāb ki bevāsīre ta'alluk dutan [76/a]¹ edviye-i müfredeyi bildürür zencārı dögüp tūtī bevāsīrūj üstine saçıcığ bevā-² sīri düşürür ve կaṭ' eyler 'akrebleri dirile կaynar zeyt yağı içine birağup³ birkaç կaynadıcağ ki 'akreblerün կuvveti yağa çıka ol yağı bevāsīr üstine⁴ dürticek ağrısın keser bevāsīri կuridur düşürür sulu ve ruṭubetlü bevāsīre dür-⁵ ticek ağrısın keser ve կuridur ve կaracasin oñuldur կanın keser altıncı bāb⁶ bevāsīre fāyide ēdenleri bildürür sığır incügi iligi ve acı zerdālunuŋ⁷ çekirdegi yağı ve mukl-ı ezraķ her birisin bevāsīre dürtmek ya dükelin karışdurup⁸ dürtmek eyüdür ağrısını sākin eyler ve māddesin taħlīl éder⁹ ve zerkü'l-ħamām ve կina ki aja dāne çādir dérler ve sığır ödi ve buħūr-ı meryem¹⁰ dēdükleri nebāt ki ajuun kökine deve ṭabani dérler ve ṭonjuz¹¹ ṭopalağı şalgamek dérler her birisin bevāsīr üstine urıcağ ağzin açar կanın¹² aķidur dahı bu edviyeleri dögüp bevāsīr üstine ekicek bevāsīri göyündürür ṭağlar¹³ կanın keser ki aja demü'l-ahaveyn ve mercān dibin ki aja büssed dérler ve gūlnār-ı [76/b]¹ mīṣrī ve gilermenī ve aķākiyā ve māzū ve incübār dögüp her birinden yalınuž² döküp karışdurup bevāsīr üstine ekicek կanın dutar ve örümcek evin³ ve ṭavşan derisinüj tüsün dahı bevāsīr üstine կoyıcağ կanın bağlar dibindeki⁴ şaru կabin ki bādincān zāhirine yapışmışdur ve kebere dibi կabin ve ılan⁵ կavin ve şahm-ı һanzal ve mürr ve mukl-ı ezraķ soğan ve gendenā toħmi ve mersin⁶ yaprağın ve anduz ki aja cevzü's-serv dérler her birisin yalınuž⁷ dögüp birbirine karışdurup buħūr eylemek bevāsīrūj ağrısın sākin eyler ve⁸ rīħin taħlīl éder ve կanın կaṭ'

eyler ƙurıdур belki bir zamān müdāvemet eyleyüp⁹ becid buhūr eyleyicek bevāsīri ƙurıdур düşürür yēdinci bāb ki bevāsīrūj¹⁰ rīḥ ‘ilācın bildürür demü'l-ahaveyn ve maştakī ve gil-i ermenī incübār ve¹¹ senderōs ve ṭebāṣīr-i hindī ve gūlnār-ı müşrī ve şamg-ı ‘arabī her birinden¹² bir cüz ve bu mecmū‘in dögeler eleyeler ƙarişduralar hācet vakıtında üç diremin¹³ alalar incübār şarābiyla ya lisānū'l-ħamel şarābiyla ya şandal şarābiyla ya mersin [77/a]¹ yēmişi şarābiyla yoğurup ma‘ide hālī-y-iken yalayalar ‘ilāc ki ishāli ƙat‘ eyleye² ve bevāsīr ve efvāh-ı ‘urūk kanın ve ishāl-i demevīyi bağılya kuru kıızıl gül bēş³ direm tuhmuğān ve ṭebāṣīr-i hindī ve ḥaşħaş kabı ve kehrübā uvağı ve gūlnār-ı⁴ müşrī ve şamg-ı ‘arabī üçer direm nişāsta ve keşīrā ve maştakī ikişer direm⁵ za‘ferān bir direm kıızıl şandal dört direm demü'l-ahaveyn ve incübār üçer⁶ direm şamg-ı ‘arabīyle keşīrāyi evvel ısladalar tamām ıslanıcağ za‘ferān ƙatup⁷ ƙaşaġ-ıla çok ƙarişduralar tā hall olup bırbiriyle gökçek ƙarişa andan⁸ sonra gérü ƙalan edviyeyi dögüp eleyüp ol ıslanmış şamg ve keşīrā-y-ıla ƙar-⁹ ısduralar havāna ƙoyup ħamīrin ya‘nī bu ƙarişmiş edviyeyi dögeler tā edviye bir¹⁰ birile ƙarişa andan sonra ƙurslar eleyeler ƙursuŋ her biri iki buçuk direm¹¹ ola elek üstinde ƙoyup gölgede ƙurıdalar hācet vakıtında ƙursuŋ¹² birin dögeler sufūf içün ȝikr eyledüğümüz şerbetlerün birisiyle yoğurup¹³ ma‘ide hālī olıcağ yalayalar ki bevāsīre fāyide eyleye kanın kese ve yēlin [77/b]¹ taħħil eyleye ƙara helīle ve belīlec ve emlec ve nānħuvah toħmi eger bulunmazsa gendenā² toħmi her birinden bēşer direm muķlu ezrak yigirmi direm bu mecmū‘in dögeler eleyeler³ gendenā suyila yoğurup ħablar eleyeler hācet vakıtında iki üç direm⁴ dürteler dögeler issi suy-ıla içeler ki bevāsīre fāyide eyleye in-ṣā'allāhü te‘alā temmet

6. Dizin

ābkāme	<Far. Yoğurt, süt, ekmek kurusu, üzerlik tohumu ve sirkeyle yapılan bir tür katık. -1-	a.- maķdan 69b/11
ā.+	den 74a/3	
ac	Aç. -2-	açuk Açık. -1-
a.+	la 71b/13, 74a/11	a. 68b/12
aci	Aci. -1-	'aded < Ar. Tane, sayı. -1-
a.	76a/6	'a.+ i 75b/12
aç -	Açmak. -3-	ağac Ağaç. -1-
a.- ar	71a/12, 72b/12, 76a/11	a.+ 1 68b/7
açıl -	Açılmak. -2-	ağız 1. Ağız. 2.Kapların veya içi boş şeylerin açık tarafı. -8-
a.- an	69b/12	a.+ 1 68b/12, 68b/13, 69b/12
		a.+ in 71a/12, 72b/12, 73a/11, 76a/11
		a.+ ları 69b/11

ağrı	Ağrı, hastalık. -8-	a.- ur 76a/12
	a.+ sı 69a/4, 70b/13, 70b/13	
	a.+ sıń 76a/4, 76a/5, 76b/7	
	a.+ sıńı 76a/8	
	a.+ yı 71b/8	
ağrı -	Ağrımak. -3-	
	a.- maz ola 69a/3	
	a.- r 69a/1, 69a/5	
ağrılı	Ağrılı. -1-	
	a. 69b/6	
ak	Ak, beyaz. -5-	
	a. 69b/7, 74a/8, 75b/10, 75b/7	
	a.+ ila 70a/2	
ak -	Akmak. -30-	
	a.- an 69a/3, 69a/5, 69b/10	
	a.- ar 68b/12, 69a/5, 69a/10, 69a/8,	
	69b/6, 69b/6	
	a.- arsa 70a/7	
	a.- düğü 69b/4	
	a.- düğünca 69b/8	
	a.- icak 70b/11, 70b/5, 71a/9,	
	72b/12, 75a/2	
	a.- madın 71a/4	
	a.- mağa 70a/11, 70b/7, 72b/13	
	a.- mağunuń 69a/6	
	a.- manuń 69a/8	
	a.- mayıcał 72b/13	
	a.- maz 68b/13	
	a.- maz 69a/4, 69a/10, 71a/12	
	a.- mazsa 70a/3	
	a.- sa 73b/3	
akadur -	Sürekli akmak. -1-	
	a.- a 69a/4	
akākiyā	<Gr. Mısır'da yetişen kust ağacının meyvesinden çıkarılan usare (<i>Succus acaciae</i>). -1-	
	a. 76b/1	
akit -	Akitmak. -2-	
	a.- mak 70a/10	
akile	<Ar. Yenirce denilen yara. -1-	
	ā. 71a/1	
'akreb	<Ar. Akrep. -2-	
	'a.+ leri 76a/2	
	'a.+ lerüń 76a/3	
aksām	<Ar. Parçalar, bölümler. -2-	
	a.+ in 68a/8, 68b/2	
ak şandal	<Ar. Sandal ağacı, ak sandal (<i>Santalum album</i>). -1-	
	a.+ dan 75b/1	
al	Kırmızı. -1-	
	a. 68b/7	
al -	Almak. -4-	
	a.- alar 75b/9, 76b/13	
	kan a.- mak 70a/4	
	a.- up 71b/6	
'alāmet	<Ar. Belirti, iz. -2-	
	'a.+ lerin 68a/8, 68b/2	
'alī	<Ar. Büyük, yüce. -1-	
	emr-i 'ā. 68a/6	
alma	Elma (<i>Pirus malus</i>). -2-	
	a. 74a/12, 74b/2	
altıncı	Altıncı. -2-	
	a. 68a/12, 76a/5	
altmış	Altmış. -1-	
	a. 75b/11	
ammā	<Ar. Ama. -2-	
	a. 72a/8, 74b/6	
anya	Ona. -9-	
	a.. 68b/13, 68b/5, 68b/6, 68b/9, 71a/1,	
	75b/4, 76a/13, 76a/9, 76b/6	
andan	Ondan. -5-	
	a.. 68b/9, 72b/4, 75a/2, 77a/10, 77a/7	
anduz	Andız otu, kanes (<i>Inula helenium</i>). -1-	
	a. 76b/6	
anı	Onu. -1-	
	a. 75a/6	
anuń	Onun. -4-	

a.	68a/5, 72a/4, 72b/2, 76a/10	ayva	Ayva (<i>Cydonia ablonga</i>). -1-
ara	Ara, mesafe . -3-		a. 73a/10, 74a/12
a.+ sında	69b/1, 69b/4, 72a/12	az	Çok karşıtı, az. -1-
'arız	<Ar. Vaka, vaki olan şey. -1-		a. 69a/5
'ā.	olur 71a/4	bāb	<Ar. Bölüm, kısım. -16-
arpa	Arpa (<i>Hordeum vulgare</i>). -1-		b. 68a/10, 68a/11, 68a/12, 68a/6,
a.+ dan	73b/6		68a/7, 68a/8, 68a/9, 68b/1, 68b/2, 70a/2, 72b/3,
artuk	Fazla. -3-		75a/5, 75b/13, 76a/5, 76b/9
a.	69a/7, 72a/10, 72a/5		b.+ında 68a/4
aru	Yabancı şeylerden arınmış, katıksız, saf, halis. -1-	ba'd	<Ar. Sonra, ardından. -1-
a.	74b/11		b. 68a/3
aruk	Zayıf, cılız. -1-	bādām	<Far. Bādem (<i>Amygdalus communis</i>). -1-
a.	olur 70b/3		b. 72b/8
arzū	<Far. Arzu, istek. -2-	bādincān	<Ar. Patlıcan (<i>Solanum melongena</i>). -2-
a.+ sim	72b/11, 73a/3		b. 74b/10, 76b/4
'asāb	<Ar. Sinir. -1-	bağarsuķ	Bağırsak. -1-
'ā.+ a	75a/12		b.+ lardağı 69b/10
āsān	<Far. Kolay. -1-	bağa yaprağı	Sinirotu (<i>Plantago</i>). -1-
ā.+ dur	68b/12		b. 75b/4
asıł	<Ar. Bir şeyin kendisi, gerçeği. -3-	bagla -	Bağlamak, tutmak, durmak. -5-
a.	69b/2, 71a/6		b.- mak 70a/11
a.+ indan	74a/2		b.- r 76b/3
aş	Aş, yemek. -10-		b.- ya 77a/2
a.+ i	72b/7, 72b/9, 73b/3, 73b/4, 74b/2,		b.- yıcı 71a/10
74b/2, 74b/2, 74b/2			b.- yup 73a/11
a.+ in	73a/3	bakıyye	<Ar. Artan, geri kalan, artık. -1-
a.+ ları	74b/3		b.+ si 71b/5
at -	Atmak. -1-	balgam	<Gr. Balgam. -2-
a.- alar	73a/13		b.+ dan 69a/12
'ataş	<Ar. Susama, susuzluk. -3-		b.+ i 75b/5
'ā.	72b/9, 74a/8	balık	Balık. -2-
'ā.+ i	75a/13		b. 69a/12
'avdet	<Ar. Geri gelme, dönme, dönüş. -1-		b.+ dan 74a/2
'ā.	eylemez 72a/3	ban -	Banmak. -1-
ay	Ay. -2-		b.- up 74b/6
a.+ da	69a/6, 69a/6	bāselīk	<Gr. Şahdamar -1-
ayak	Ayak. -1-		b. 70a/3
a.+ lar	70b/8		

- başla** - Başlamak. -3-
 b.- duğın 70b/6
 b.- r 71a/1
 b.- ya 70b/8
- batın** <Ar. İç, iç yüz. -4-
 b.+ da 72b/8, 73a/8, 74a/11, 74a/6
- ba'zi** <Ar. Bazı. -6-
 b. 68b/12, 72a/7
 b.+ sınuj 68b/12, 69a/5, 69a/8, 69b/2
- bazlamac** Kalın açılmış yufka ekmeği, küçük saç pidesi. -1-
 b. 74b/13
- bazū** <Far. Ispanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, yaban pancarı, yabani ıspanak, pazı (*Beta vulgaris varcicla*). -2-
 b. 73a/9
 b.+ yıla 73a/7
- becid** <Ar. İyice, sağlam bir şekilde; çok. -3-
 b. 71a/12, 72b/12, 76b/9
- beden** <Ar. Beden, vücut. -4-
 b.+ de 74a/9
 b.+ i 71b/12
 harekât-ı b.+ i 70b/9
 b.+ ün 70b/7
- behak** <Ar. İnsan derisinde pul pul beyazlık ve alaca bir renk meydana getiren bir çeşit hastalık -1-
 b.-ı esved 70b/12
- be-külli** <Ar. Hepsı, tamamı; tamamen. -2-
 b. 71b/8, 72a/4
- bél** Bel. -1-
 b. 70b/13
- belilec** <Ar. Belile otu (*Bellerica myrobalan*). -1-
 b. 77b/1
- belki** <Ar.-Far. Belki. -7-
 b. 70b/8, 71a/5, 71b/2, 72a/10, 72a/13, 73a/9, 76b/8
- belür** - Belirmek, ortaya çıkmak. -1-
 b.- icek 70b/7
- benefše** <Far. Menekşe (*Viola tricolor*). -1-
 b. 75b/9
- besfâyic** <Ar. Bespaye (*Polypodium vulgare*). -4-
 b. 73a/10, 75b/6
 b.+ ün 73a/12, 73a/12
- bëş** Beş. -2-
 b. 75b/8, 77a/2
- bëşer** Beşer. -1-
 b. 77b/2
- bësinci** Beşinci. -2-
 b. 68a/11, 75b/13
- bevâşır** <Ar. Bkz. Bevâşır. -1-
 b. 68a/4
- bevâşır** <Ar. Basur, hemoroid, basur deliği. -96-
 b. 68a/10, 68a/7, 68b/11, 68b/13, 68b/3, 68b/4, 69a/12, 69b/3, 69b/5, 69b/7, 69b/8, 70a/3, 70b/10, 70b/4, 70b/4, 71a/12, 71a/13, 71a/3, 71a/6, 71b/2, 71b/2, 71b/7, 71b/8, 72a/10, 72a/13, 72a/9, 72b/10, 73a/13, 73b/3, 75a/12, 75a/2, 75a/4, 75a/5, 75a/7, 75a/9, 75b/1, 76a/11, 76a/12, 76a/3, 76b/2, 76b/3, 77a/2
 rîh-i b. 71b/5, 74a/6
 b.+ den 69b/11, 72a/7
 b.+ e 68a/11, 68a/9, 68b/1, 70b/1, 72b/3, 72b/7, 73a/1, 73a/1, 73a/13, 73a/3, 73a/6, 73b/12, 75a/12, 75a/4, 75b/5, 75a/6, 75b/13, 76a/4, 76a/6, 76a/7, 77a/13, 77b/4
 b.+ i 72b/1, 73a/2, 76a/1, 76a/12, 76a/4, 76b/9
 b.+ in 72a/11, 72a/8
 b. olan 71a/13, 71a/5
 b. olmadın 69b/10

- b.+ üj 68a/9, 68b/12, 68b/2, 69a/10, 69a/13, 69a/2, 69a/3, 69a/5, 70a/12, 70a/2, 70a/7, 72b/11, 72b/12, 76a/1, 76b/7, 76b/9
rīh-i b.+ üj 68a/12
- bevāsırılı** <Ar.+T. Basurlu, basur hastalığı olan. -2-
b. 69b/1, 71b/3
- beyn** <Ar. Ara, aralık. -2-
b. 69b/1
b.+ dür 69b/1
- beyne'l-verikeyn** <Ar. İki kalça kemiği arası. -2-
b. 70a/5
b.+ den 70a/4
- bırak** - Bırakmak. -1-
b.- up 76a/2
- bidenōs** <Gr. (Peteinos) Horoz -1-
b. 73a/9
- bidnōs** bkz. bidenōs. -2-
b. 73a/7
b.+ ila 73a/11
- bildür-** Herhangi bir şeyi haber vermek. -14-
b.- ür 68a/10, 68a/11, 68a/12, 68a/8, 68a/9, 68b/1, 68b/1, 68b/3, 70a/3, 72b/4, 75a/6, 76a/1, 76a/6, 76b/10
- bile** Birlikte, beraber, ile. -1-
b. 73a/11
- bi'l-külliye** <Ar. Büsbütün, tamamen. -1-
b. 72a/2
- bir** Bir; herhangi bir. -22-
b. 68a/4, 68b/4, 68b/5, 68b/7, 69a/6, 69a/10, 69a/10, 73a/10, 76b/8, 76b/12, 76b/12, 77a/5
b.+ i 77a/10
b.+ inden 76b/1, 76b/11, 77b/2
b.+ in 77a/12
b.+ isi 68b/10
b.+ isin 76a/11, 76a/7, 76b/6
b.+ isiyile 77a/12
- birbiri** Karşılıklı olarak bir diğeri. -3-
b.+ le 77a/9
b.+ ne 76b/7
b.+ yle 77a/7
- birer** Birer. -1-
b. 73b/1
- birez** Biraz. -7-
b. 73b/4, 73b/5, 74b/3, 74b/4, 75a/1
- birinc** <Far. Pirinç. -3-
b. 73b/3, 73b/9
b.+ ile 73b/5
- bırkaç** Çok olmayan, az sayıda, az. -2-
b. 71b/11, 76a/3
- bış -** Pişmek. -8-
b.- icek 73a/11
b.- müş 72b/6, 72b/8, 72b/10, 73a/7, 74b/11, 74b/5, 74b/12
- bışı** Yağda kızartılmış çörek, pişi. -1-
b. 74b/13
- bışır -** Pişirmek. -8-
b.- eler 73b/4
b.- mek 73a/11, 73a/4, 73a/5, 73b/5
b.- üp 73b/7, 73b/9, 75b/1
- bit -** Oluşmak, meydana gelmek. -7-
b.- en 68b/11
b.- enden 68b/11
b.- er 68b/10, 68b/11, 68b/4, 72a/10, 72a/9
- boy** Çemen otu, boyotu (*Foenum-graecum*). -1-
b. 73a/6
- bögrek** Böbrek. -2-
b. 70b/13
b.+ i 73b/9
- bögrülce** Fasulyeye benzer bir bitki, börülce (*Vigna sinensis*). -1-
b. 74b/10
- böyle** Böyle, bu şekilde. -1-
b. olsa 72b/1

- bu** Bu. -20-
 - b. 68a/6, 68b/9, 69b/11, 69b/4, 71a/2, 71a/4, 72a/2, 72a/3, 72a/6, 73a/13, 74b/3, 75a/10, 75a/3, 75a/8, 75b/10, 75b/9, 76a/12, 76b/12, 77a/9, 77b/2
- büyük** Büçük, yarım. -1-
 - b. 77a/10
- buğday** Buğday (*Triticum aestivum*). -1-
 - b. 74b/12
- buhür** <Ar. Buhur. -4-
 - b. eylemek 76b/7
 - b. eyleyicek 76b/9
 - b.+ lar eyleyeler 71b/11
 - b.+ lardur 71a/9
- buhür-i meryem** <Ar. Yer somunu, macar şalgamı (*Cyclamen cilicicum*). -1-
 - b. 76a/9
- bulun -** Bulunmak. -1-
 - b.- mazsa 77b/1
- bür'** <Ar. Hastanın iyiliğe yüz tutması. -1-
 - b.+ i 72a/7
- büssed** <Ar. Mercan. -1-
 - b. 76a/13
- cemre** <Ar. Kabarcıklar biçiminde beliren ateşli bir cilt hastalığı. -1-
 - c. 71a/1
- cenâb** <Ar. Yüce. -1-
 - c. 68a/3
- cereb** <Ar. Uyuz hastalığı. -2-
 - c. 70b/12, 72b/5
- cevâv** <Far. Arpa ile yapılan bir tür yiyecek. -1-
 - c. 73b/6
- cevzü's-serv** <Ar. Servi kozalağı (*Fructus cupres saceae*). -1-
 - c. 76b/6
- circir** <Ar. Su teresi, kekeş (*Nastrutium officinale*). -1-
 - c. 73b/11
- cimâ‘** <Ar. Cinsel birleşme. -4-
 - c. 72b/11, 73a/3
 - c.+ i 75a/5, 75a/13
- cirm** <Ar. Posa, suyu ve özü alınmış yiyecek. -1-
 - c.+ in 73a/13
- cû‘** <Ar. Açlık. -1-
 - c. 71b/13
- cünün** <Ar. Delirme, çıldırma, delilik. -1-
 - c. 70b/12
- cüz** <Ar. Cüz, az miktar, biraz. -1-
 - c. 76b/12
- cüzâb** <Ar. Çekici, cezb edici. -1-
 - c.+ lar 72b/7
- cüzâm** <Ar. Cüzam hastalığı. -1-
 - c. 70b/13
- çare** <Far. Çare, umar. -1-
 - ç. 72a/5
- çek -** Çekmek. -1-
 - ç.- mek 70a/6
- çekirdek** Çekirdek. -1-
 - ç.+ i 76a/7
- çık -** Çıkmak, belirmek. -2-
 - ç.- a 73a/12, 76a/3
- çiçek** Çiçek. -1-
 - ç.+ i 68b/7
- çil** Orman tavuğullerden, eti için avlanan, ormanlarda yaşayan bir kuş, dağ tavuğu. -1-
 - ç. 73b/8
- çok** Çok. -10-
 - ç. 69b/3, 70a/7, 70b/2, 72a/2, 72a/10, 72a/11, 73a/2, 73b/3, 74b/7, 77a/7
- çün** <Far. Çünkü, nasıl ki, ne zaman ki. -2-
 - ç. 68a/3, 72b/2
- dahi** Dahi, da, de, daha, hâlâ, hem, ve, yine -21-

- d. 68b/5, 68b/8, 69a/7, 70a/12, 70b/2,
72a/6, 72b/13, 73a/1, 73a/5, 73a/9, 73b/1,
73b/2, 73b/5, 73b/6, 73b/7, 73b/7, 73b/8,
74b/4, 74b/4, 76a/12, 76b/3
- dāne** <Far. Tane, tohum. -2-
d. 73b/9
d.+ si 68b/5
- dāne çādir** <Far. Çadıruşağı bitkisi ve bundan
elde edilen bir zamk (*Dorema ammoniacum*).
-1-
d. 76a/9
- daşra** Dışarı. -2-
d. 68b/11, 73b/2
- datlu** Tatlı. -1-
d. 74a/12
- dāyim** <Ar. Devamlı, sürekli. -4-
d. 70a/13, 71b/11, 71b/9
d. ol 69a/8
- dē -** Demek, söylemek. -15-
d.- dükleri 68b/7, 71a/2, 76a/10
d.- rler 68b/6, 68b/13, 68b/9, 69b/12,
71a/2, 73b/4, 75b/4, 76a/10, 76a/11, 76a/13,
76a/9, 76b/6
- def** <Ar. Savmak, def etmek. -1-
d. èdüp 70b/5
- degül** Degil. -3-
d. 73a/1
d.+ dür 72a/7, 74b/13
- delüce** Buğdaygillerden, genellikle buğday
tarlalarında yetişen, tohumu zehirli, yabani bir
bitki (*Lolium temulentum*). -1-
d. 68b/7
- dem** Ar. Kan. -1-
d.+ i 75b/3
- dem-be-dem** <Far. Bazen, arasında; sürekli. -2-
d. 69a/4, 75b/6
- demevi** <Ar. Bünyesinde dört unsurdan biri
olan kan maddesinin baskın olması, kanlı
mizaç. -3-
- ishāl-i d. 75b/2
ishāl-i d.+ yi 77a/2
ishāl-i d.+ yile 69b/4
- demregü** Temriye hastalığı. -1-
d. 70b/12
- demü'l-ahaveyn** <Ar. İki kardeşini ağacı
(*Calamus draco*). -3-
d. 76a/13, 76b/10, 77a/5
- demür** Demir. -2-
d.+ ile 75a/2
d.+ le 72a/5
- deri** Deri. -1-
d.+ sinij 76b/3
- dermān** <Far. Çare. -1-
d.+ ina 72a/4
- devā** <Ar. İlaç. -1-
d.+ lardan 71b/10
- devā-yı hādde** <Ar. Sert, tesirli ilaç. -3-
h. 72a/6-7, 72a/9, 72a/11,
- deve tābāni** Deve tabanı bitkisi (*Cyclamen
coum*). -1-
d. 76a/10
- devr** <Ar. Zaman. -1-
d.+ i 69a/6
- dib** Dip, kök. -4-
d.+ i 69b/3, 76b/4
d.+ in 76a/13
d.+ indeki 76b/3
- direm** <Ar. Okkanın dört yüzde biri. -20-
d. 73a/10, 75b/10, 75b/11, 75b/7,
75b/8, 75b/9, 77a/10, 77a/3, 77a/4, 77a/5,
77a/6, 77b/2, 77b/3
d.+ in 76b/12
- diri** Diri, canlı. -1-
d.+ le 76a/2
- ditre -** Titremek. -1-
d.- ye 70b/9
- domalan** Arapmantarı. (*Tumer aestivum*). -1-
d. 74b/10

- dög -** Dövmek, ezmek. -12-
d.- eler 76b/12, 77a/12, 77a/9, 77b/2,
77b/4
d.- üp 73b/4, 76a/1, 76a/12, 76b/1,
76b/7, 77a/8
d.- üp bir 73a/10
- dögül -** Dövülmek, ezilmek. -3-
d.- müş 75b/7, 75b/8
d.- müş ola 75b/7
- dök -** Dökmek. -1-
d.- üp 76b/2
- dökil -** Dökülmek. -1-
d.- ür 70b/4
- dön -** Dönmek. -2-
d.- er 69b/8
d.- üp 72a/13
- dördüncüci** Dördüncü. -2-
d. 68a/10, 75a/5
- dört** Dört. -1-
d. 77a/5
- dur -** Durmak. -1-
d.- duğından 72b/2
- dut -** Tutmak. -8-
ta‘alluk d.- an 68a/11, 75b/13
d.- ar 76b/2
d.- mağ 70b/10, 71a/11
d.- mamağ 70b/6
d.- maz olur 72a/12
d.- up 71b/2
- dutil -** Tutulmak. -4-
d.- sa 71a/11, 71a/4
d.- up 72b/13
d.- ur 69a/10
- dutulu** Tutulu. -2-
d. olup 70a/3
d. olur 68b/13
- duz** Tuz. -1-
d.+ i 74b/12
- duzlu** Tuzlu. -1-
- d. 74a/2
- dükeli** Bütün, hepsi. -3-
d. 70b/11, 73b/13
d.+ n 76a/7
- dürrāc** <Ar. Keklik cinsinden, eti gevrek bir kuş, çil kuşu, turac kuşu. -1-
d. 73b/7
- dürt -** İlaç/merhem vb. nesneleri sürmek. -5-
d.- eler 77b/4
d.- icer 76a/4
d.- mek 76a/7, 76a/8
- düş -** Düşmek. -1-
d.- icer 70a/6
- düşür -** Düşürmek. -3-
d.- ür 76a/2, 76a/4, 76b/9
- edviye** <Ar. İlaç, ilaçlar. -9-
e. 71a/10, 77a/9
e.-i 68a/12 68a/11
e.-i müfredeyi 76a/1
e.+ leri 76a/12
e.+ sinden 71a/13
e.+ yi 77a/8, 77a/9
e.+ yile 71a/7
- efāl** <Ar. İşler, ameller. -1-
e. 70b/9
- efvāh** <Ar. Ağızlar, menfezler, ağıza benzeyen her türlü delikler. -6-
infitāḥ-ı e.-i 69b/12 69b/11
e.-i ‘urūk 70b/10, 70b/4, 71a/3, 75a/7,
75a/9, 75b/2, 77a/2
- eger** <Far. Eğer. -15-
e. 69a/11, 69b/12, 69b/13, 70a/10,
70a/3, 70a/6, 70a/9, 71a/2, 72a/4, 73a/8, 73b/1,
73b/6, 73b/7, 74b/3, 77b/1
- ek -** Dökmek, serpmek. -2-
e.- icer 76a/12, 76b/2
- ekser** <Ar. Genellikle, çoklukla. -6-
e. 69b/7, 70a/1, 72a/8
e.+ i 68b/13, 70b/3

ekserî	<Ar. Çok defa, çoğu. -1-	e. 68b/8	e. + inüp 72a/13	e. 74a/11
eksil -	Eksilmek. -1-	e.- mege 70b/7		enâr <Far. Nar (<i>Punica granatum</i>). -2-
eksük	Az, eksik. -1-	e. 69a/7		e. 74a/12, 74a/7
ekşi	Ekşi. -4-	e. 74a/12, 74a/2, 74b/2		encîr <Far. İncir ağacı ve meyvesi (<i>Ficus carica</i>). -2-
	e.+ lerden 74b/6			e. 74b/7
ekşilik	Ekşilik. -1-	e.+ in 74b/4		e.+ den 74a/9
ele -	Elemek. -3-	e.- yeler 76b/12, 77b/2		encübâr <Ar. Beşparmak otu (<i>Potentilla erecta</i>). -2-
	e.- yup ol 77a/8			e. 75a/6
elek	Elek. -1-	e. 77a/11		şarâb-ı e. 75a/10
elli	Elli. -1-	e. 75b/7		erîş - Ulaşmak, olgunlaşmak. -3-
em -	Emmek. -1-	e.- er 72b/5		e.-meye 69b/9, 70b/1, 70b/11
em'â	<Ar. Bağırsak. -4-	e. 70b/3		erük Erik ağacı ve meyvesi (<i>Prunus domestica</i>). -2-
	e.+ da 75a/9			e. 74a/2, 74a/7
	e.+ ya 75a/12, 75a/7			esbâb <Ar. Sebepler. -2-
em'â-yı dîkâk	<Ar. (em'â'ü'd-dâkîka) İnce bağırsak. -1-	e. + da 69b/13		e.+ in 68a/8, 68b/2
em'â-yı gûlâz	<Ar. (em'â'ü gâlîze). Kalın bağırsak. -1-	e. + da 69b/12		eser <Ar. İz, belirti. -1-
emlec	<Ar. Hindistan'a mahsus devâyî bir meyve, amlacotu (<i>Phyllanthus emblica</i>). -3-	e. 77b/1		e.+ i 70b/7
	şarâb-ı e. 75a/11			esri - Sarhoş olmak. -1-
	e.+ i 75a/3			e.-mekden 74b/9
emr	<Ar. İş buyurma, buyruk, buyrultu. -1-	e.-i 'âlî 68a/6		esved <Ar. Siyah, kara. -1-
emrûd	<Far. Armut. -1-			behâk-ı e. 70b/12
				escribe <Ar. İçilecek şeyler, içkiler. -1-
				e. 71a/10
et	Et. -13-	e.+ i 73b/12, 73b/13, 73b/13, 73b/13,		
		74b/5		
			e.+ ile 72b/5, 72b/5, 72b/6, 73a/4	
			e.+ in 73b/8	
			e.+ inden 73b/13, 74a/1	
			e.+ ler 73b/11	
êt -	Etmek, yapmak. -25-			êt - Etmek, yapmak. -25-
				ışkât e.- düklerinden 72a/9
				ishâl e.- e 75b/6
				e.-eler 69a/1
				ışlâh e.-eler 74b/3
				teskîn-i vecâ' e.-eler 71a/7

seyelān è.- en 69b/5	riyāżet e.- mek 72a/1
fāyide è.- enleri 76a/6	faşd e.-mekden 70a/7
fā'ide è.- enleri 68b/1	faşd e.- memek 70a/8
fāyide è.- er 73a/13, 75a/4	ķabż e.-meye 73a/5, 75a/11
seyelān è.- er 75a/10	zahmet e.-meye 72b/2
tahlīl è.- er 72b/10, 76a/8, 76b/8	ħabṭ e.-meyeler 72a/3
tereşşüh è.- er 68b/9	'avdet e.-mez 72a/4
ziyān è.- er 73b/12	ķabż e.-mez 75a/8
ma'ahazā è.-icek 70a/9	ziyān e.-mez 74a/10
ṭahāret è.-icek 71b/4	fāyide e.-r 71a/6, 72b/7
ihsās è.-ince 70b/7	ķabż e.-r 73b/10, 75a/4, 75a/13, 75b/2,
istincā è.-mekden 71b/1	75b/3, 75b/5
imtişāl è.-üp 68a/6	ķat' e.-r 71a/10, 71b/7, 75a/5, 75a/7,
def' è.-üp 70b/5	75b/2, 75b/3, 75b/4, 76a/2, 76b/8
ħall è.-üp 75b/11	ķavī e.-r 75a/5, 75a/13
tekātūr è.-üp 69b/6	kuvvet e.-r 75a/7
etmek Ekmek. -3-	nāziyān e.-r 73a/3
e. 74b/13	nerm e.-r 73b/1
e.+ i 74b/12	sākīt e.-r 70b/3
e.+ üŋ 75a/1	sākin e.-r 71b/8, 75a/13, 76a/8, 76b/7
ev Ev, yuva. -1-	tahlīl e.-r 71b/8, 73b/1
e.+ in 76b/2	telyīn e.-r 73a/8
evkāt <Ar. Zamanlar, çağlar. -5-	zahmet e.-r 69a/5
e. 68b/9, 69a/1, 69b/7, 70a/1, 74a/9	ziyāde e.-r 72b/12
evvel <Ar. Önce, ilk, birinci, başlangıç. -7-	ziyān e.-r 70b/2, 74b/7
e. 68a/7, 68b/2, 69b/12, 69b/7, 70a/1,	isti'māl e.-rler 72a/11
77a/6	zahmet e.-rse 74a/6
e.+ kinden 72a/10	zahmet e.-se 71a/12
eyle - Yapmak, inşa etmek, imal etmek. -91-	ķat' e.-seler 71a/4
ishāl e.-dügi 75b/11	fa'ide e.-ye 75b/5
zíkr e.-düğümüz 77a/12	fāyide e.-ye 77a/13, 77b/4
zíkr e.-dük 72a/4, 75a/4	ķat' e.-ye 75a/11, 77a/1
tertīb e.-düm 68a/6	neşf e.-ye 71b/3
buḥūr e.-mek 76b/7	tahammül e.-ye 70b/6
ħacāmat e.-mek 70a/4	tahlīl e.-ye 77b/1, 75b/5
iħtirāz-1 külli e.-mek 74a/5	telyīn e.-ye 75b/5
iskāt e.-mek 72a/6	tevlīd e.-ye 73b/10
istincā e.-mek 71b/1, 71b/7	buḥūrlar e.-yeler 71b/11
perhīz e.-mek 74a/7, 74b/10	hablar e.-yeler 77b/3

istifrāğ e.- yeler 70a/13	fā'ide <Ar. bkz. fā'ide -8-
isti'māl e.- yeler 71a/9, 71b/11	f. édenleri 76a/6
ķurslar e.- yeler 77a/10	f. éder 73a/13, 75a/4
perhīz e.- yeler 71b/10	f. eyler 71a/6, 72b/7
tā'tīr e.- yeler 73b/4	f. eyleye 77a/13, 77b/4
tehīr e.- yeler 75b/12	f. eyleyen 72b/3
tenķiye e.- yeler 71b/12	ferāric <Ar. Piliçler. -1-
fā'ide e.- yen 72b/3	f.+ ile 72b/6
fā'ide e.- yen 68a/10	fi'l-cümle <Ar. Bütün, hepsi, tüm. -3-
ziyān e.- yen 72b/3	f. 69a/7, 70b/9, 74a/2
buhūr e.- yicek 76b/9	fukā' Pirinç, darı ve ekmekten yapılan bir içecek, boza. -1-
isti'māl e.- yicek 73a/2	f.+ dan 74a/3
muvāżabet e.- yicek 72a/2	furūn <Gr. Fırın. -1-
iktişār e.- yup 72b/1	f.+ da 74b/12
isti'māl e.- yup 71a/11	gāh <Far. Zaman, an. -6-
müdāvemet e.- yup 76b/8	g. 69a/9, 68b/10, 69a/10, 69a/9, 69b/9,
eyü İyi. -27-	69b/9
e. 73a/1, 73a/10, 74b/11, 74b/13,	gālib <Ar. Fazla, üstün, çok. -7-
75b/7	g. ola 74a/13
e.+ dür 70a/6, 71b/7, 72a/1, 72b/12,	g. olıcağ 74b/5
72b/13, 73a/1, 73a/3, 73a/5, 73a/6, 73a/8,	g. olmamış ola 72a/1
73b/1, 73b/5, 73b/6, 73b/8, 73b/9, 74a/12,	g. olmaya 70a/12
74a/13, 74b/13, 75a/1, 75a/12, 75a/3, 75a/6,	g. olmayınca 70a/8
76a/8	g. olup 74b/1
eyyām <Ar. Günler, gündüzler. -2-	g. olursa 73b/6
e. 75b/12	galīz <Ar. Yoğun, kesif; yapışkan. -1-
e.+ dan 75b/13	g. olur 69b/7
fark <Ar. Ayrılık, başkalık; iki veya daha çok şey arasındaki ayrılık. -1-	gāyit <Ar. (gā'it) İnsan pisliği, insan dışkısı. -1-
f. 69b/4	g.+ in 72a/12
faşd <Ar. Kan alma. -2-	gāyib <Ar. (gā'ib) Gizli, göze görünmeyen
f. eylemekden 70a/7	sey. -1-
f. eylememek 70a/8	g. olur 68b/11
fāsid <Ar. Kötü, fena, yanlış, bozuk. -1-	gāyiz <Ar. (gāyaz) Darıltmak, öflekendirmek, gazaba getirmek. -3-
f. 70a/12	g. 69b/13, 69b/13, 70a/1
fā'ide <Ar. Fayda, yarar. -3-	geç - Geçmek. -1-
f. édenleri 68b/1	g.- medin 74b/8
f. eyleyen 68a/10	
f. eyleye 75b/5	

gel -	Gelmek. -7-	gici -	Kaşınmak. -2-
	g.- ür 69a/7, 69b/13, 70a/1, 70a/2		g.- r 69b/6
	hōş g.- ür 69b/9		g.- r olur 69b/3
gendenə	<Far. Yabani pirasa, dağ pırasası, sarı çırış. (<i>Allium porrum poireaci</i>). -9-	gider -	Uzaklaştırmak, çıkarmak, yok etmek, kaldırırmak, izale etmek, defetmek. -3-
	g. 72b/10, 72b/10, 72b/12, 72b/13, 76b/5, 77b/1, 77b/3		g.- e 74b/4
	g.+ yi 71b/6, 73a/2		g.- meyincek 71b/5
gerek	Gerek, ihtiyaç. -38-		g.- ür 73b/2
	g. 70a/4, 70a/4, 70a/8, 70a/9, 70a/9, 70a/10, 70a/11, 70b/6, 70b/7, 71a/11, 71a/12, 71a/13, 71b/1, 71b/1, 71b/2, 71b/3, 71b/6, 71b/12, 71b/13, 72a/5, 72a/6, 73a/4, 73a/9, 73a/11, 73b/5, 73b/7, 73b/12, 74a/5, 74a/7, 74b/7, 74b/8, 74b/9, 74b/9, 74b/11, 74b/11, 75a/1, 75a/11, 75a/3	gilermeni	<Far. Ermeni kili denen ve ilaç olarak kullanılan bir tür kil, potasyum nitrat. -1-
	g. 69a/3		g. 76b/1
görü	Yine, tekrar, bir daha, sonra. -8-	gil-i erməni	bkz. gilermeni. -1-
	g. 68a/5, 69b/13, 70a/11, 72a/3, 72a/9, 75b/12, 75b/13, 77a/8		g. 76b/10
getür -	Getirmek. -3-	gir -	Girmek. -2-
	kıvāma g.- eler 75b/10		g.- mek 71a/12, 71b/12
	g.- ür 72b/11, 73a/4	git -	Gitmek, geçmek, yok olmak. -3-
gevde	Gövde, vücut. -2-		g.- er 72a/3
	g. 70b/3		g.- mek 71b/8
	g.+ si 69b/3		g.- üp 70a/11
gey	Çok, pek, gayet, pek çok. -2-	gögercin	Güvercin (<i>Columba</i>). -1-
	g. 70a/8, 71b/6		g. 74a/1
geyik	Geyik. -1-	gökçek	Güzel, sevimli, hoş. -1-
	g. 73b/13		g. 77a/7
gızā	<Ar. Besin, gıda. -10-	gölge	Gölge. -1-
	g. 72b/4, 73a/13, 73b/10		g.+ de 77a/11
	g.+ lar 71a/10, 71b/9, 74b/11	gör -	Görmek. -1-
	g.+ lardan 71b/9		g.- mek 70a/9
	g.+ları 68a/10, 72b/3, 72b/4	görin -	Görünmek. -1-
gibi	Gibi. -12-		g.- mez 68b/11
	g. 68b/5, 68b/7, 68b/8, 69a/12, 70b/13, 72b/5, 73b/11, 74a/4, 74a/5, 74a/7	gövde	Gövde. -1-
			g.+ yi 71b/13
		göynük	Yanık. -1-
			g.+ i 71a/2
		göyündür -	Yakmak; kızartmak. -3-
			g.- e 73b/11
			g.- ür 73a/2, 76a/12
		gözik-	Görünmek. -1-
			g.- ür 68b/10

gözsüz bevasır <T.-Ar. Yara ağızı kapalı olan ve akıntı olmayan basur. -1-	h.+ de 75a/10
g. 68b/13	
gülnär-i müşri <Far. Yabani nar ağacı (<i>Punica granatum</i>). -3-	hālī <Ar. Tenha, boş. -3-
g. 76a/13, 77a/3, 76b/11	h. 72a/7
gün Gün, yirmi dört saatlik zaman dilimi. -1-	h. olicağ 77a/13
g.+ lerde 69a/7	h. yiken 77a/1
hab <Ar. Hap, hap şeklinde ilaç. -1-	halk <Ar. Halk. -1-
h.+ lar eyleyeler 77b/3	h. 72a/12
habb-ı ās <Ar. Mersin ağacı ve yemişi (<i>Myrtica communis</i>). -1-	hall <Ar. Ezme, eritme, yumusatma. -2-
şarāb-ı h. 75b/2-3	h. edüp 75b/11
habbü'r-rumān <Ar. Nar tohumu (<i>Semen punica granatum</i>). -1-	h. olup 77a/7
h. 73b/3	hamır <Ar. Hamur. -3-
habıt <Ar. Yanılma, yanlış davranış. -1-	h. + i 74b/12
h. eylemeyeler 72a/3	h. + in 75a/1, 77a/9
hacāmat <Ar. Vücudun herhangi bir bölgesinden şişe ya da boynuzla, toplanmış kanı alma. -2-	hamırlı <Ar.-T. Hamurlu. -1-
h. 70a/6	h. 72b/9
h. eylemek 70a/4	hamırsız <Ar.-T. Hamursuz. -1-
hācet <Ar. İhtiyaç. -4-	h. 74b/13
h. 75b/12, 76b/12, 77a/11, 77b/3	hammām <Ar. Hamam. -3-
had <Ar. Bkz. hadd -1-	h. + a 71a/12, 71b/12
h.+ den 71a/9	h. + da 71b/13
hadd <Ar. Had, sınır. -5-	harāb <Ar. Bozulmuş, harap. -1-
h.+ den 73b/2	h. olur 72a/12
h.+ i 70b/11	harāret <Ar. Hararet. -8-
h.+ ince 71a/4	h. 72b/9, 73b/6, 74a/13, 74a/13, 74a/8,
h.+ inden 69a/4	74b/4
h.+ ine 70b/1	h. olmayıcağ 73b/8
hādde <Ar. Sert, tesirli, keskin. -1-	h. olup 74a/9
h. 74a/3	hardal <Ar. Hardal otu, ak hardal (<i>Snapis alba</i>) ve yabani hardal (<i>Snapis arvensis</i>) olmak üzere başlıca iki türü bulunmaktadır. -1-
hakikat <Ar. Gerçek. -2-	h. 74a/3
h.+ in 68a/8, 68b/2	harekât <Ar. Hareketler. -1-
hālet <Ar. Hal. -1-	h.-ı bedeni 70b/9
	hareket <Ar. Hareket. -3-
	h. 72a/1
	h.+ e 72b/11, 73a/3
	hāsil <Ar. Meydana gelen şey. -4-
	h. ola 68a/5
	h. olup 69b/9

h. olur 71a/5, 72a/8	h. 69b/10, 70b/6, 71b/3, 72b/2
həsiyyət <Ar. Özellik. -2-	hiddet <Ar. Şiddet. -1-
h. 75a/8	h.+ ince 70b/11
h.+ dür 75a/8	həşəş <Ar. Haşhaş (<i>Papaver somniferum</i>). -1-
	h. 69b/9
haşhaş <Ar. Haşhaş (<i>Papaver somniferum</i>). -1-	hummā-yı rub' <Ar. Nöbeti dört günde bir tutan sıtma. -1-
h. 77a/3	h. 70b/13
haṭar <Ar. Tehlike. -1-	hurmā <Far. Hurma (<i>Phoenix dactylifera</i>). -1-
h.+ dan 72a/6	h. 74b/6
havān <Far. Havan. -1-	husūşā <Ar. Başkaca, ayrıca; özellikle. -5-
h.+ a 77a/9	h. 74a/10, 74a/13, 74a/2, 74b/3, 74b/9
hayz <Ar. Adet olma, regl olma. -1-	hüsün <Ar. Güzellik, tamlık. -4-
idrār-ı h. olıcaç 71a/6	h.-i tedbir 69a/1, 72b/1
hażim <Ar. Sindirim. -1-	h.-i tedbire 72a/2
h.+ a 73b/8	h.-i tedbirlidle 72a/4
hażret <Ar. Saygı, sayma için büyüklerle verilen ünvan. -1-	ilan Yılan. -1-
h. ola 68a/7	1. 76b/4
helāk <Ar. Yok olma. -1-	'inebī <Ar. Basur hastalığının bir türü. (yaşı ya müdevver olur aja 'inebī dırler... 68b/6) -3-
h. olur 72a/13	1. 68b/6
hem <Far. Hem, ve daha. -3-	1.+ nüj 68b/6, 69a/13
h. 69b/6, 70b/3, 75a/5	isfanāh <Gr. İspanak (<i>Spinacia oleracea</i>). -3-
henüz <Far. Henüz, daha. -1-	1. 72b/7, 73a/9
h. 71b/13	1.+ ila 73a/7
her <Far. Her. -11-	ıslah <Ar. Düzeltme, ıslah etme. -1-
h. 68b/10, 72b/4, 73b/10, 73b/10, 76a/7, 76a/11, 76b/1, 76b/6, 76b/11, 77a/10, 77b/2	1. édeler 74b/3
her-çend <Far. Her ne zaman. -1-	ıslan - Islanmak. -2-
h. 72a/7	1.- ıcaç 77a/6
hiffet <Ar. Hafifleme, rahatlama. -1-	1.- müş 77a/8
h. 69b/9	ıslat - Islatmak. -2-
hitāb <Ar. Bir veya birçok kimselere ağızdan veya yazı ile söyleme. -1-	1.- alar 77a/6
h. 68a/3	1.- up 75a/3
hiyār <Ar. Hiyar, salatalık (<i>Cucumis sativus</i>). -2-	ıssıçak Sıcacık. -1-
h. 74a/10, 74a/7	1.+ ila 71b/6
hiç <Far. Hiç. -4-	'ibāret <Ar. ...dan meydana gelmiş; bir şeyin aynı. -1-

	‘i.+ dür 68b/3	i. eyleyüp 72b/1
ıç	İç; insanın ya da herhangi bir şeyin	‘ilāc <Ar. İlaç. -4-
ıçı.-4-		‘i. 77a/1
	i.+ i 73a/10	‘i.+ in 68b/1, 76b/10
	i.+ inden 74a/10	‘i.+ inda 71a/6
	i.+ ine 73a/11, 76a/2	
ıç -	İçmek. -17-	ile İle. -1-
	i.- e 75b/11	i. 69a/1
	i.- eler 71a/8, 71b/9, 75b/13, 77b/4	ilik İlik, kemik iliği. -1-
	i.- icek 75b/6	i.+ i 76a/6
	i.- megin 75b/12	
	i.- mek 73a/8, 73b/7, 75a/3, 75a/3,	imtiṣāl <Ar. Gerkeni yapma; bir örneğe göre
75b/1		hareket etme. -1-
	i.- memek 74b/8, 74b/8	i. 68a/6
	i.- üp 71a/10, 71b/12, 74b/9	
icerü	İceri. -2-	incik İncik kemiği, dizkapağı ile ayak bileği
	i. 68b/11	arasında kalan kemik. -1-
icün	İçin. -1-	i.+ ler 70b/8
	i. 77a/12	
idrār	<Ar. Akıtma. -1-	incübär bkz. encübär. -4-
	i.-1 hayz olıcağ 71a/6	i. 76b/1, 76b/10, 76b/13, 77a/5
ifrāt	<Ar. Aşırılık. -4-	incük bkz. incik. -1-
	i. 69b/8	i.+ i 76a/6
	i.+ a 70b/11	inen Çok, pek, daha çok, gayet, ziyade. -4-
	i.+ ila 71a/9, 74b/7	i. 70a/6, 75a/1, 75a/3, 75a/8
ihsās	<Ar. Duyma, anlamama, duyum. -1-	infitāḥ <Ar. Açılma. -1-
	i. 70b/6	i.-1 efvāh-1 69b/11
iħtirāz	<Ar. Sakınma, çekinme. -1-	in-ṣā’allāhū te’alā <Ar. Allah nasip etti ise. -1-
	i.-1 külli eylemek 74a/5	i. 77b/4
iħtiyāc	<Ar. İhtiyaç. -1-	ishāl <Ar. Hafifleme, azalma, ishal. -20-
	i. ola 72b/13	i. 70b/1, 70b/2, 74a/12, 74a/9, 75a/1,
iki	İki. -6-	75b/6
	i. 69a/6, 72a/5, 72a/6, 77a/10, 77b/3	i.-i demevī 75b/2
	i.+ si 69b/4	i.-i demevīyi 77a/2
ikinci	İkinci. -2-	i.-i demevīyile 69b/4
	i. 68a/8, 70a/2	i.+ den 73b/2
ikişer	İkişer. -1-	i. eyledüğü 75b/11
	i. 77a/4	i.+ i 77a/1
iktişār	<Ar. Bir şeyle yetinmek. -1-	i.+ ile 70b/3, 73b/6
		i. olıcağ 73b/2, 74a/11
		i. olmayıcak 72b/8
		i. olmazısa 74a/8
		i. olup 73b/8

i. olursa 74a/5	↳ - i hazır 68a/7
iskāt <Ar. Düşürme, yok etme. -2-	kabız <Ar. Tutma, kabız. -1-
i. étdüklerinden 72a/9	↳ 70a/13, 73a/6, 73b/9, 75a/7, 75a/8
i. eylemek 72a/6	↳ eylemeye 73a/5, 75a/11
issi Sıcak. -8-	↳ eyler 75a/13, 75a/4, 75b/2, 75b/3,
i. 71b/1, 71b/4, 71b/5, 73a/1, 73b/11, 73b/11, 75b/11, 77b/4	75b/5 ↳ +1 73b/1
istifrāğ <Ar. Kusma. -1-	↳ olıcağı 75b/10
i. eyleyeler 70a/13	↳ olmağa 75b/6
istiğnā <Ar. Eldekini yeter bulma, ihtiyaçsızlık -1-	↳ olmak 70b/2
i. 68a/5	↳ olup 73a/8
isti'māl <Ar. Kullanma. -7-	kaçan Ne zaman, ne zaman ki. -4-
i. 68a/10	↳ 71a/11, 71a/3, 73a/6, 74a/7
i. eylerler 72a/11	kadar <Ar. Kadar. -2-
i. eyleyeler 71a/9, 71b/11	↳ 69a/3, 75b/12
i. eyleyicek 73a/2	kadim <Ar. Eski. -1-
i. eyleyüp 71a/11	↳ + den 73b/12
i. olunur 75a/6	kal - Kalmak. -5-
istincā <Ar. Pislikten temizlenme. -4-	↳ - an 68a/5, 77a/8
i.+ dan 71b/1	↳ - maya 71b/3
i. étmekden 71b/1	↳ - up 71b/5
i. eylemek 71b/1, 71b/7	↳ - ur 72a/13
istiskā <Ar. Siroz hastalığı. -1-	kan Kan. -71-
i. 71a/5	↳ 68b/9, 69a/3, 69a/4, 69a/8, 69b/5, 69b/6, 69b/10, 69b/10, 70a/1, 70a/2, 70a/3, 70a/8, 70a/10, 70a/10, 71a/10, 71a/9, 72b/5, 73b/10
istihā <Ar. İştah, yemek yeme isteği. -1-	↳ almak 70a/4
i.-yi ṭa‘ām 72a/1	↳ + a 69a/13
i‘tidāl <Ar. İlimlilik, itidal. -2-	↳ + dur 69a/11
i.+ ile 71b/12, 71b/13	↳ + 1 68b/12, 68b/13, 69a/4, 69a/5, 69a/6, 69a/8, 69b/3, 69b/7, 69b/8, 70a/7, 70b/4, 70b/4, 70b/10, 70b/10, 71a/11, 71a/3, 71a/9, 72b/12, 72b/13, 73b/11, 73b/3, 75a/10, 75a/11, 75a/2, 75a/9, 75b/4
iyü İyi. krş. eyü. -1-	↳ + ila 69b/13
i.+ dür 72b/10	↳ + in 70b/10, 71a/11, 71b/7, 72b/11, 73a/2, 75a/12, 75a/4, 75a/7, 75a/7, 75b/1,
kab Kabuk. -3-	
↳ + 1 77a/3	
↳ + in 76b/4, 76b/4	
kabak Kabak (<i>Cucurbita</i>). -1-	
↳ 74b/2	
kabız <Ar. Kabzeden, tutan. -1-	
↳ 75a/10	
kabül - <Ar. Kabul. -1-	

- 75b/2, 75b/2, 76a/11, 76a/13, 76a/5, 76b/2,
76b/3, 76b/8, 77a/13, 77a/2
 կ.+ un 70a/9
 կ.+ suz 69b/13, 70a/1
- kancık** - Kan oturmak. -1-
 կ.- müş 68b/8
- kara** Kara, siyah. -3-
 կ. 69b/7, 70a/2
 կ. olup 70a/9
- karaca** Karaca, karamsı, siyahımsı. -1-
 կ.+ sin 76a/5
- kara helile** <T.-Far. Helile otunun bir türü (*Terminalia*). -2-
 կ. 75b/8, 77b/1
- karı** Yaşılı, ihtiyar. -1-
 կ. 73a/7
- karış** - Karışmak. -3-
 կ.- a 77a/10, 77a/7
 կ.- müş 77a/9
- karışdur** - Karıştırmak. -8-
 կ.- alar 76b/12, 77a/7, 77a/9
 կ.- up 74a/12, 75b/1, 76a/7, 76b/2,
 76b/7
- karpuz** <Far. Karpuz (*Cirullus vulgaris*) -1-
 կ. 74a/7
- karşu** Sonra. -2-
 կ. 69a/2, 70b/3
- kaşuk** Kaşık. -1-
 կ.+ ıla 77a/7
- kat'** <Ar. Kesme, kırmá. -12-
 կ. eyler 71a/10, 71b/7, 75a/5, 75a/7,
 75b/2, 75b/3, 75b/4, 76a/2, 76b/8
 կ. eyleseler 71a/4
 կ. eyleye 75a/11, 77a/1
- kat** - Katmak. -8-
 կ.- alar 73b/4
 կ.- arlarisa 73b/1
 կ.- arlarsa 73b/7, 74b/4
 կ.- mak 73b/5, 75a/1
- կ.- mamał 73a/9
 կ.- up 77a/6
- katı** Sert; pek; çok; oldukça; şiddetli. -8-
 կ. 69a/1, 70a/8, 70b/5, 71a/6, 71b/2,
 73a/1, 73a/12, 74a/2
- kav** Kavlanmış yılanдан çikan deri. -1-
 կ.+ in 76b/5
- kavı** <Ar. Kuvvetli, güçlü, güvenilir,
 sağlam. -4-
 կ. eyler 75a/13, 75a/5
 կ. olmayıcak 73b/9
 կ. olup 70b/5
- kavrul** - Kavrulmak. -1-
 կ.- müş 73b/6
- kavun** Kavun (*Citrullus melo*). -1-
 կ. 74a/4
- kaymak** Sütün veya yoğurdun yüzünde zar
 durumunda toplanan, açık sarı renkli, koyu
 yağlı katman. -1-
 կ.+ dan 74a/1
- kayna** - Kaynamak. -1-
 կ.- r 76a/2
- kaynat** - Kaynatmak. -3-
 կ.- alar 75b/9
 կ.- ıcał 76a/3
 կ.- up 71b/6
- kayur-** Zarar vermek. -2-
 կ.- maz 74b/2, 74b/6
- kaz** Kaz. -1-
 կ. 73b/13
- kazı** - Kazımak. -1-
 կ.- yup 73a/10
- kebere** <Ar. Sürekli yeşil kalan çalı
 görünümünde bir bitki, kebere, kapari
 (*Capparis*). -1-
 կ. 76b/4
- keçi** Keçi. -2-
 կ. 73b/13, 73b/9

keçi boynuzu Keçi boynuzu ağacı (<i>Ceratonia siliqua</i>) -1-	k. 68b/7	kına <Ar. ‘Hinnâ’. Kına. -1-
kehrübā <Far. Kehribar. -1-	k. 77a/3	k. 76a/9
keklik Keklik. -1-	k. 73b/8	kısim <Ar. Kısım, tür. -5-
kelem <Far. Lahana, top lahana, göbek lahana (<i>Brassica oleracea</i>). -1-	k. 73a/3	k. 68b/4, 68b/5
kendü Kendi. -1-	k.+ den 70b/5	k.+ dur 68b/4
kendülük Bir nesnenin varlığını veya tözünü oluşturan şey -1-	k.+ ine 72b/2	k.+ i 68b/8
kerdeme <Gr. Tere otu (<i>Lepidium sativum</i>) -1-	k. 73b/11	k.+ uŋ 68b/9
kes - Kesmek; son vermek; etkisini önlemek-11-	k.- düklerinden 72a/8, 72a/10	kıvām <Ar. Kıvam. -1-
	k.- e 77a/13	k.+ a getüreler 75b/10
	k.- er 72b/11, 75a/12, 76a/4, 76a/5,	kız - Kızmak, ısinmak. -1-
76a/5, 76a/13	k.- erler 72a/11	k. - müş 75a/2
	k.- mek 72a/5	kızıl Kızıl, kırmızı. -1-
kesil - Kesilmek, sona ermek. -2-	k.- e 69a/3	k. 70a/10
	k.- üp 69a/4	kızıl gül <T.- Far. Kırmızı gül (<i>Rosa canina</i>). -1-
kesirā <Ar. Geven dikeninden çıkarılan bir tür zamk. -3-	k. 77a/4	k. 77a/2
	k.+ yı 77a/6	kızıllık Kızıllık, kırmızılık. -1-
	k.+ yıla 77a/8	k. + a 69b/8
keyfiyet <Ar. Nitelik, madde, husus, iş. -1-	k.+ in 68a/12	kızıl sandal <T.-Ar. Sandal ağacının bir türü, kızıl sandal ağacı (<i>Pterocarpus santalinus</i>). -1-
kez Kez, defa. -2-	k. 69a/6, 71b/11	k. + dan 77a/5, 75b/1
kıl Kıl. -1-	k.+ larınıŋ 69b/3	kızıl üzüm Kızıl üzüm (<i>Vitis vinifera</i>). -1-
		k. 73b/1
		ki <Far. Ki, ki edati. -78-
		k. 68a/5, 68a/7, 68b/10, 68b/2, 68b/3,
		68b/6, 68b/8, 69a/1, 69a/1, 69a/10, 69a/3,
		69a/9, 69b/3, 69b/4, 69b/6, 69b/8, 69b/9,
		70a/12, 70a/2, 70b/1, 70b/11, 70b/2, 70b/5,
		70b/7, 71a/1, 71a/11, 71a/3, 71a/6, 71a/7,
		71a/8, 71a/9, 71b/13, 71b/3, 71b/5, 71b/8,
		72a/10, 72a/12, 72a/2, 72a/3, 72a/7, 72b/13,
		72b/3, 72b/4, 72b/4, 72b/7, 73a/7, 73b/11,
		73b/2, 73b/3, 73b/4, 74a/10, 74a/11, 74a/11,
		74a/13, 74a/6, 74b/11, 74b/12, 74b/3, 74b/9,
		75a/11, 75a/4, 75a/5, 75a/6, 75a/8, 75b/13,
		75b/4, 75b/5, 75b/7, 76a/10, 76a/13, 76a/3,
		76a/9, 76b/4, 76b/6, 76b/9, 77a/1, 77a/13,
		77b/4
		kim krş. ki. -2-

	k. 68a/4, 73b/10	ḳ.+ uŋ 77a/10, 77a/11
kirās	<Gr. Kiraz (<i>Cerasus avium</i>). -1-	
	k. 74a/5	
kīse	<Far. Kese. -2-	
	k. 73a/10	ḳ.+ i 69a/12
	k.+ yi 73a/12	
kişi	Kişi. -8-	
	k. 71a/13, 71b/3, 73a/2	ḳ. 74b/4, 74b/7, 77a/2
	k.+ lere 72a/7	
	k.+ lerüj 72a/11, 72a/8	kıus- Kusmak. -1-
	k.+ nünj 69b/1	ḳ.+ makdan 70a/7
	k.+ ye 71a/5	
kitāb	<Ar. Kitap. -1-	kıus Kuş. -1-
	k.+ lardan 68a/5	ḳ.+ lar 73b/13
ko -	Koymak, bırakmak, katmak. -5-	
	ḳ.- mak 70b/7, 71b/2, 72b/2	kıvvet <Ar. Kuvvet, güç. -9-
	ḳ.- mayup 70a/11	ḳ. 70b/5, 70b/6
	ḳ.- maz 71a/3	ḳ. eyler 75a/7
koruk	Koruk, olgunlaşmamış üzüm. -3-	ḳ.- i 70b/2, 70b/7, 73a/12, 76a/3
	ḳ. 74b/2, 74b/5	ḳ. verür 75a/12, 75a/5
	ḳ.+ ila 74b/2	
koy -	Koymak. bk. ko- -7-	kıvvetlü Kuvvetli, güçlü. -1-
	ḳ.- ıcağı 76b/3	ḳ. 74b/9
	ḳ.- maya 75b/6	
	ḳ.- up 72a/6, 72a/9, 73a/11, 77a/11,	külli <Ar. Umumi, bütün. -1-
77a/9		ihtirāz-ı k. 74a/5
koyın	Koyun. -2-	
	ḳ. 72b/5, 73a/4	lakin <Ar. Lakin, fakat. -1-
köz	<Far. Ceviz (<i>Juglans regia</i>). -1-	1. 73a/4
	ḳ. 73a/6	
kök	Kök. -1-	līmōn <Gr. Limon (<i>Citrus limonum</i>). -1-
	k.+ ine 76a/10	1. 74b/5
köpüklü	Köpüklü. -1-	
	k. olur 70a/2	lisānū'l-hamel <Ar. Sinirotu, bağa yaprağı (<i>Rhodiola rosea</i>). -2-
kurıt -	Kurutmak. -5-	1. 76b/13
	ḳ.- alar 77a/11	şarāb-ı l. 75b/3
	ḳ.- ur 76a/4, 76a/5, 76b/8, 76b/9	
kurs	<Ar. Yuvarlak, hap şeklinde ilaçlar. -3-	ma'a-hazā <Ar. Böyle iken, bununla beraber. -1-
	ḳ.+ lar eyleyeler 77a/10	m. 70a/9
		mādām <Ar. Öyle ki, ne zaman ki. -4-
		m. 69a/3, 69b/8, 70b/5, 72a/3
		mādde <Ar. Madde, element, öge. -4-
		m. 70b/4
		m.+ si 69a/13
		m.+ sin 76a/8
		m.+ sinden 69a/2

- mahrūrū'l-mizāc** <Ar. Eski tip anlayışında sıcak öğelerin baskın olduğu bünye. -1-
m. 73a/1
- ma'ide** <Ar. (mi'de) Mide. -2-
m. 77a/1, 77a/13
- mak'ad** <Ar. Anüs, oturak yeri. -6-
m. 68b/3, 69b/5, 72a/11
m.+ da 69b/5
m.+ dan 69b/10
m.+ uŋ 68b/10
- mālīhūlyā** <Ar. <Gr. Melankoli. -1-
m. 70b/12
- ma'lūm** <Ar. Bilinen, belli. -1-
m. 69a/7
- maraż** <Ar. Hastalık. -8-
m.+ a 69b/11
m.+ i 68a/4
m.+ inda 68a/10, 75a/5
m.+ inuŋ 68a/7
m.+ lar 71a/3, 71a/4
m.+ laruŋ 70b/11
- maştaki** <Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine (*Pistacia lentiscus*). -3-
m. 76b/10, 77a/4
m.+ yile 74b/3
- mažbūt** <Ar. Belli, belirtilmiş. -1-
m. 69a/9
- māzū** <Far. Mazı (*Thuya*). -1-
m. 76b/1
- mā'iyyet** <Ar. Sulanma. -1-
m.+ in 71b/3
- meclis** <Ar. Defa; öyun. -1-
m.+ üŋ 75b/12
- mecmū'** <Ar. Bütün, toplam, hepsi. -3-
m.+ in 75b/9, 76b/12, 77b/2
- meded** <Ar. Güç, takat. -1-
m.+ i 69a/3
- medīd** <Ar. Uzun, çok uzun süren. -1-
m. 69a/10
- mēger** <Far. Eğer, o durumda. -1-
m. 69a/1
- meh-mā-emken** <Ar. Mümkün olduğu kadar. -1-
m. 74b/6
- menī** <Ar. Meni, dölsuyu. -1-
m.+ yi 72b/12
- mercān** <Ar. Mercan. -1-
m. 76a/13
- mercimek** <Far. Mercimek (*Lens culinaris*). -1-
m. 74b/10
- merhem** <Ar. Merhem. -1-
m.+ lerdür 71a/8
- mersin** <Gr. Mersin ağaçları ve yemişi (*Myrtica communis*). -2-
m. 76b/13, 76b/5
- meşelā** <Ar. Misal olarak, örneğin. -1-
m. 69a/6
- mu'ālice** <Ar. İlaçla tedavi, sağaltım. -4-
m. 72a/6
m.+ si 68b/12
m.+ sin 68a/9, 70a/3
- mu'ayyen** <Ar. Belli, belirli. -2-
m. 69a/6, 69a/8
- mu'azzam** <Ar. Ulu, ululanmaya değer. -1-
m.+ dan 68a/3
- muħālif** <Ar. Aykırılık gösteren, uymayan. -1-
m. 71b/9
- muħallil** <Ar. Yumruları, şişleri veya bir iltihabı iyi eden ilaç. -1-
m. 71b/10
- muħtebis** <Ar. İhtibas eden, kapanıp kalan. -1-
m. olur 75a/9
- mukl-1 ezrak** <Ar. Günlük ağaçları (*Boswellia carteri*). *Mukl-1 ezrak* ve *mukl-1-yehūd* olmak üzere başlıca iki türü vardır. -2-
m. 76a/7, 76b/5

- muk̄lu ezrak** <Ar. bkz. mukl̄-ı ezrak. -1-
m. 77b/2
- muraṭṭib** <Ar. Rutubetli. -1-
m. 72b/4
- muṣadda‘** <Ar. Başı ağrıtan. -1-
m.+ dur 73a/4
- muvāfiḳ** <Ar. Uygun, yerinde. -1-
m. 71b/9
- muvāz̄abet** <Ar. Bir işe ara vermeden çalışma.
-1-
m. eyleyicek 72a/2
- müceffif** <Ar. Kurutucu. -1-
m. 71b/10
- mücevvef** <Ar. İçi oyuk, içi boşaltılmış. -1-
m. 75b/7
- müdāvet** <Ar. Bir işe aralıksız çalışma. -1-
m. eyleyüp 76b/8
- müddet** <Ar. Zaman, vakit. -2-
m.+ de 69a/7
m. olmaz 69a/9
- müdebber** <Ar. Tedbir alınmış, düşünce ile
hareket edilmiş. Ṣarāb-ı müdebber: Bir çeşit
şurup (yapılışı için bk. 75b/5-13). -1-
ṣarāb-ı m. 75b/5
- müdevver** <Ar. Değirmi, yuvarlak. -1-
m. 68b/6
- müfrede** <Ar. Basit. -2-
m.+ yi 68a/12
edviye-i m.+ yi 76a/1
- mükerrem** <Ar. Saygı değer. -1-
m. 68a/3
- mümteli** <Ar. Dolu, dolgun, dolmuş. -1-
m. olmaya 69a/2
- münāsib** <Ar. Uygun. -3-
m. 71a/10, 71b/9
m.+ dür 72b/9
- mūrr** <Ar. Mirra adı verilen ve Arabistan'da
yetişen bir ağaç ve o ağaçın zamkı, usaresi
(*Comiphora myrrha*). -1-
- m. 76b/5
- müsekkenāt** <Ar. (müsekkināt) Teskin edici,
hafifletici şeyler. -1-
m.-ı veca‘ı 72b/1
- müsekkin** <Ar. Teskin edici, uyuşturucu,
yatıştırıcı. -2-
m.-ı veca‘ 71a/8
m.-ı veca‘dur 71a/7
- müsemmin** <Ar. Semizleştiren. -1-
m. 72b/4, 72b/6
- mūshil** <Ar. Müshil, bünyedeki herhangi bir
maddeyi hafifletici, sehl edici. -3-
m. 70a/13, 71b/11, 71b/12
- müştebih** <Ar. Şüphelenen, şüpheci. -1-
m. 69b/4
- müteğayyir** <Ar. Değimiş, başkalaşmış. -1-
m. 69b/2
- mütevālid** <Ar. Birbirinden doğup üreyen. -1-
m. olmağunuñ 69a/11
- mütevātir** <Ar. Belirgin. -1-
m. 69a/10
- mütevellid** <Ar. Meydana gelen. -4-
m. 71b/5
m. olsa 69a/12
m. olup 69a/2
m. olur 72b/5
- müvellid** <Ar. Meydana getirici, yol açıcı. -1-
m.-ı sevdā 73b/10
- müzmin** <Ar. Ağırlaşma dönemi kırkinci
günden sonra olan ateşli hastalık. -1-
m. 75a/11
- nādim** <Ar. Nedamet getiren, pişman. -1-
n. 70a/11
- nāfi‘** <Ar. Yararlı. -1-
n. olup 72a/7
- na‘nā** <Ar. Nane (*Mentha piperita*). -2-
n. 73b/5
n.+ yi 71b/6
- na‘nā‘** bkz. na‘nā. -3-

n. 73a/6, 73b/4, 74b/3	n. 69a/8
nāñhuval <Far. Anason (<i>Pimpinella anisum</i>). -1-	n.+ i 69a/7
n. 77b/1	
nārdāng <Far. Nar, erik, elma gibi meyvelerden elde edilen bir tür pekmez. -3-	
n. 73b/3, 73b/5, 74b/1	
nārinc <Ar. Turunç (<i>Citrus aurantium</i>). -1-	
n. 74b/5	
nā-ziyān <Far.- Ar. Zararsız. -1-	
n. eyler 73a/3	
nebāt Topraktan çıkan her türlü şey, bitki. -2-	
n. 76a/10	
nebāt şeker <Far. İlaç olarak kullanılan billurlaşmış şeker, nebat şekeri. -1-	
n. 74a/10	
neffāh <Ar. Çok kokan, kokulu. -1-	
n. 74b/10	
nefī <Ar. Yel; mide ve bağırsak gazı; romatizma, hastalık etkenlerinden. -6-	
n. 72b/9, 73a/9, 74a/6, 74a/9, 74a/11, 74a/12	
nerm <Far. Yumuşak, hafif. -4-	
n. eyler 73b/1	
n. ola 70b/1	
n. olup 73b/2, 74a/11	
nermlik <Far.-T. Yumuşaklık, hafiflik. -1-	
n. 70b/1	
nesne Nesne, şey. -7-	
n. 69a/2, 73b/10	
n.+ den 72a/5	
n.+ lerden 74a/2, 74a/3, 74a/3, 74b/10	
neşf <Ar. Suyu veya akışkan bir nesneyi emme, soğurma. -1-	
n. eyleye 71b/3	
nevāṣir <Ar. (nevāṣir) Basurlar, basur delikleri. -1-	
n.+ a 72a/13	
nevbet <Ar. Nöbet, sıra, hastalık nöbetleri. -2-	
	n. 72b/6
	nīm-biriṣt <Far. Rafadan. -1-
	n. 75b/7, 75b/8
	nīšāsta <Far. Nişasta. -1-
	n. 77a/4
	nīte Nasıl. -1-
	n. 70b/2
	nīteki Nitekim. -1-
	n. 73b/11
	nütūl <Ar. Çeşitli otların kaynatılarak suyunun başa dökülmesi ya da buharının başa tutulması şeklinde kullanılan bir grup ilaç. -2-
	n.+ lar 71a/11
	n.+ lardur 71a/8
	od Od, ateş. -1-
	o. 71a/1
	oğlak Oğlak. -1-
	o. 72b/5
	ol O. -12-
	o. 69a/8, 70b/9, 71b/5, 71b/7, 73a/12, 75b/13, 76a/3, 77a/8
	o.+ dur 69b/4, 70a/12, 71a/6, 71b/8
	ol - Olmak, bulunmak, meydana gelmek. -141-
	o.- a 70b/1, 73b/10, 74b/12, 77a/11, 68a/7
	ağrımaz o.- a 69a/3
	bışmiş o.- a 72b/6, 72b/8, 73a/7, 74b/12
	dögülmüş o.- a 75b/7
	gālib o.- a 74a/13
	gālib olmamış o.- a 72a/1
	hāṣil o.- a 68a/5
	ihtiyāc o.- a 72b/13
	müsemmin o.- a 72b/4
	serī‘ülhażm o.- a 74b/11

- temeddüd o.- a 74a/6
 že‘if o.- a 70b/9
 o.- alar 72a/3
 o.- an 71a/13, 71a/5, 73b/13
 isti‘māl o.- an 68a/11
 ȝikr o.- an 71a/4
 şādir o.- dı 68a/4
 o.- ıcak 69a/4, 69a/5, 69b/5
 ȝālib o.- ıcak 74b/5
 hālī o.- ıcak 77a/13
 idrār-ı hāyz o.- ıcak 71a/6
 ishāl o.- ıcak 73b/2, 74a/11
 կabż o.- ıcak 75b/10
 vākī‘ o.- ıcak 75a/1
 o.- madın 69b/10
 o.- mağa 71a/3
 կabż o.- mağa 75b/6
 že‘if o.- mağa 70b/6
 mütevālid o.- mağınuŋ 69a/11
 կabż o.- maķ 70b/2
 ȝālib o.- mamiş ola 72a/1
 o.- masa 74a/8
 o.- maya 73a/5, 74a/11
 ȝālib o.- maya 70a/12
 mümtelī o.- maya 69a/2
 o.- mayıcaķ 72b/9, 72b/10, 73b/8,
 74a/10, 74a/12
 ishāl o.- mayıcaķ 72b/8
 կavī o.- mayıcaķ 73b/9
 ȝālib o.- mayınca 70a/8
 կabż o.- mayup 70b/1
 o.- maz 69a/4, 69a/9, 69b/11
 o.- sa 71a/12
 ishāl o.- mazısa 74a/8
 zāyil o.- mazsa 72a/4
 böyle o.- sa 72b/1
 կabż o.- sa 73a/7
 mütevelliid o.- sa 69a/12
 o.- up 70a/3, 70a/8, 70a/9, 70a/10,
 70b/8, 73b/2, 74a/9, 74a/11
 կabż o.- up 75a/9
 ȝālib o.- up 74b/1
 hāll o.- up 77a/7
 hāşıl o.- up 69b/9
 ishāl o.- up 73b/8
 կabż o.- up 73a/8
 կavī o.- up 70b/5
 mütevelliid o.- up 69a/2
 nāfi‘ o.- up 72a/7
 sebeb o.- up 71a/2
 zāhir o.- up 68b/10
 zāyil o.- up 71b/8, 72a/3
 o.- ur 68b/5, 68b/6, 68b/7, 68b/7,
 68b/8, 68b/10, 68b/12, 68b/13, 69a/6, 69a/9,
 69a/9, 69a/10, 69a/10, 69a/12, 69b/2, 69b/3,
 69b/3, 69b/5, 69b/6, 69b/8, 69b/9, 69b/11,
 70a/2, 70b/3, 70b/3, 72a/2, 72a/10, 72a/12,
 75a/8
 mütevelliid o.- ur 71b/6
 ȝalīz o.- ur 69b/7
 ȝāyib o.- ur 68b/11
 hārāb o.- ur 72a/12
 hāşıl o.- ur 71a/5, 72a/8
 helāk o.- ur 72a/13
 muhtebis o.- ur 75a/9
 müdevver o.- ur 68b/6
 müştebih o.- ur 69b/4
 mütegəyyir o.- ur 69b/2
 mütevelliid o.- ur 72b/5
 te’hīz o.- ur 69a/9
 zāyil o.- ur 71a/2
 ‘ārıż o.- ur 71a/4
 o.- ursa 69b/12, 70a/1, 70a/10, 73a/9
 ȝālib o.- ursa 73b/6
 hāçet o.- ursa 75b/12
 ishāl o.- ursa 74a/5

ol(u)n -Yapılmak, meydana getirilmek. -2-

te'līf o.- a	68a/5	r.+ in	70a/9
isti'māl o.- ur	75a/6	r.+ inden	69b/2
on	On. -2-	renglü	<Far.-T. Renkli. -1-
o.	75b/7, 75b/8	r.	68b/7
onjult -	İyileştirmek, onultmak. -1-	resm	<Ar. Tarz, usul. -1-
o.- ur	76a/5	r.	72a/2
otur -	Oturmak. -1-	revā	<Far. Yerinde, uygun. -2-
o.- mağdan	72a/12	r.+ dur	73b/7, 74a/9
otuz	Otuz. -2-	rīḥ	<Ar. 1. Yel, rüzgar. 2. Romatizma, yel,
o.	75b/11, 75b/9	ağrı.	-9-
ov -	Ovmak. -1-	r.	72b/9, 73a/8, 74a/11, 76b/10
o.- mak	71b/13	r.-i	bevāṣır 71b/5, 74a/6
öd	Öd maddesi. -1-	r.-i	bevāṣırūj 68a/12
ö.+ i	76a/9	r.+ in	72a/12, 76b/8
ördek	Ördek. -1-	risāle	<Ar. Kısa yazılmış küçük kitap. -2-
ö.	73b/13	r.	68a/4
örül -	Örülmek, sarılmak. -1-	r.+ yi	68a/6
ö.- müş	69a/12	rişte	<Far. Erişte, ev makarnası. -1-
örümcek	Örümcek. -1-	r.	72b/9
ö.	76b/2	riyāḥ	<Ar. Yelller, ağrılar, romatizmalar. -1-
panbuk	<Far. Pamuk (<i>Gossypium</i>). -2-	r.+ 1	75b/5
p.+ 1	71b/2	riyāżet	<Ar. Perhiz. -1-
p.+ ila	71b/4	r.	eylemek 72a/1
penir	<Far. Peynir. -1-	ru'āf	<Ar. Burun kanaması. -1-
p.+ den	74a/1	r.	71a/5
perhız	<Far. Perhiz, uzak durma, sakınma. -3-	ruṭūbet	<Ar. Nem, nemli özellikte. -2-
p.	eylemek 74a/7, 74b/10	r.	71b/3
p.	eyleyeler 71b/10	r.+ in	71b/4
pes	<Far. O halde, şimdi. -1-	ruṭūbetlü	<Ar.-T. Nemli. -1-
b.	72a/13	r.	76a/4
rāhat	<Ar. Rahat. -1-	sā'at	<Ar. Saat. -1-
r.	69b/9	s.	74b/8
rakı̄k	<Ar. İnce, berrak, saydam. -2-	sabāh	<Ar. Sabah. -1-
r.	69b/8, 72b/7	ş.	75b/10
reg-bend	<Far. Kan durdurmak için kullanılan bir tür sargı, tampon. -1-	saç	Suç. -2-
r.+ 70a/11		s.+ inuj	69b/2
reng	<Far. Renk. -6-	saç -	Suçmak. -1-
r.+ i	68b/6, 69b/1, 69b/2, 69b/7	s.- icağ	76a/1
		şādir	<Ar. Çikan. -1-

	ş. oldı 68a/4	s.+ dur 73b/12
şāfi	<Ar. Safi, saf, katıiksız. -1-	şaru Sarı. -2-
	ş. 70a/10	ş. 76b/4
şafra	<Ar. Dört ana öğeden biri olan öd maddesi. -4-	ş.+ sıń 72b/7
	ş. 74a/13, 74b/1, 74b/4	saralık Sarı renklilik, sarılık. -1-
	ş.+ yı 75b/5	s.+ ila 69b/1
sakın -	Sakınmak. -5-	sa'ter <Ar. Güveyiotu (<i>Origanum vugare</i>). -1-
	s.- maķ 70a/7, 71b/1, 71b/6, 74b/6, 74b/9	ş. 74a/4
sakıt	<Ar. İşe yaramaz durumda, düşmüş. -1-	sayağı Tereyağı. -1-
	ş. 70b/2	ş.+ yla 73a/5
sakız	Sakız (<i>Pistacia lentiscus</i>). krş. maştakı. -3-	sebeb <Ar. Sebep. -2-
	ş. 73b/5, 75a/1	s. olup 71a/2
	ş.+ ila 73b/4	ş.+ i 69a/11
sakin	<Ar. Sakin, dindirilmiş. -4-	semiz Semiz, şişman. -3-
	s. eyler 71b/8, 75a/13, 76a/8, 76b/7	ş. 72b/5, 72b/6, 73a/4
şalih	<Ar. İyi, yarar. -4-	senderős <Gr. Kehribara benzeyen bir tür tıbbi zamk. -1-
	ş. 70a/11, 72b/4, 74b/11	ş. 76b/11
	ş.+ dür 73a/13	sereṭān <Ar. İyileşmez bir tür çibarı, kanser. -1-
şamg	<Ar. Zamk, çeşitli bitkilerden elde edilen tıbbî reçine. -1-	ş. 71a/2
	ş. 77a/8	serī 'ü'l-fesāde <Ar. Çabuk bozulma, hızlı bozulma. -1-
şamg-ı 'arabī	<Ar. Arap zamkı, Mısır'da yetişen karaz ağacının zamkı. -3-	ş. 74a/4
	ş. 76b/11, 77a/4	serī'ül-hazm <Ar. Çabuk hazm olan. -1-
	ş.+ yle 77a/6	ş. 74b/11
sandal	<Ar. Sandal ağaç, ak sandal (<i>Santalum album</i>), kızıl sandal (<i>Pterocarpus santalinus</i>), sarı sandal (<i>Fringilla spinus</i>) olmak üzere üç türü vardır. -3-	serī'ül-istiħāle <Ar. Çabuk olmayan. -1-
	ş. 73b/7, 76b/13, 77a/5	ş. 74a/4
şandaleyn	<Ar. Ak ve sarı sandal. -1-	sersām <Far. Menenjit hastalığı. -1-
	şarāb-ı ş. 75a/13	ş. 70b/13
şar'	<Ar. Sara hastalığı. -1-	sevdā <Ar. Dört ana öğeden kara safra maddesi. -8-
	ş.-ı sevdāvī 70b/12	ş. 69a/11, 73a/5, 73b/10
sarmısaķ	Sarımsak (<i>Allium sativum</i>) -1-	ş.+ dur 69a/11
		ş.+ ya 69a/13
		ş.+ yı 75b/5
		ş.+ yı istifrāġ 70a/13
		ş.+ yı fāsid 70a/12

sevdävi	<Ar. Kara safra maddesiyle ilgili. -3-	s. 69a/11, 70b/11 şar'-ı s. 70b/12	s. 69b/7, 70a/1, 71b/2, 72a/10, 72a/8, 72a/9, 75b/13, 77a/10, 77a/8
seyelän	<Ar. Akma. -3-	s. 75b/3 s. éden 69b/5 s. éder 75a/10	sovıt - Soğutmak. -1- s.- up 75a/2
şıǵır	Şıǵır. -1-	s. 73b/12	sovuk Soğuk, soğuk özellikte olan. -6- s. 71a/13, 71b/3, 73a/1, 73a/3, 73a/6, 74b/7
şıǵır	bkz. şıǵır. -2-	s. 76a/6, 76a/9	su Su. -22- s. 74b/8, 75a/3, 75a/3, 75a/4
sık -	Sıkmak. -1-	s.- alar 73a/12	s.+ da 73b/13 s.+ dan 74b/7
sıkı	<Ar. Artık, dışkı. -1-	s. 75a/9	s.+ nuj 71b/5 s.+ ya 71b/5
sız -	Sızmak. -1-	s.- up 68b/9	s.+ yi 75a/2 s.+ yıla 71a/13, 71b/1, 71b/4, 71b/4, 71b/7, 75b/11, 77b/3, 77b/4
sigil	Deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürtülü küçük ur, sigil. -1-	s.+ ler 68b/5	s.+ yin 71b/6, 75a/3, 75b/9 s.+ yına 74b/5, 74b/5, 74b/5
sil -	Silmek. -1-	s.- mek 71b/2	sufūf <Ar. Toz halinde ilaç, toz şeklindeki ilaçlar. -1- s. 77a/12
sinā-yı mekkī	<Ar. Sinameki (<i>Cassia acutifolia</i>). -1-	s. 75b/8	sulu Sulu, suylanmış. -1- s. 76a/4
sinirlüce ot	Sinirotu, baǵa yapraǵı. (<i>Plantago major</i>). -1-	s. 75b/4	şü'lüf <Ar. Vücutta meydana gelen sigil gibi. Metinde basur hastalığının bir türü. -2- s. 68b/5, 69a/12
sirkeli	Sirkeli. -1-	s. 74a/3	summak <Ar. Sumak ağaçısı ve tohumu (<i>Rhus coriaria</i>). -3- s. 73b/4, 74b/1
sivilci	Sivilce. -1-	s.+ lerden 68b/3	s.+ ı 73b/5
oğan	Soǵan. -6-	s. 72b/10, 72b/11, 72b/13, 73a/1, 76b/5	susa - Susamak. -1- s.- yıcağı 75a/2
son	Son, sonra. -1-	s.+ ı 73a/2	süd Süt. -1- s.+ den 74a/1
şonra	Sonra. -9-	s.+ ina 69b/13	sükür <Ar. Sarhoşluk. -1- s.+ den 74b/9
			sülük Sülük. -4- s. 70a/5, 70a/6 s. urup 70a/5

süst	<Far. Gevşek, gücsüz, işlevini yapamaz. -1-	sıfâ	<Ar. İyileşme, sağalma. -1-
	s. 68b/8		§.+ sına 71a/2
süz -	Süzmek. -1-	şîşe	<Far. Şişe. -1-
	s.- eler 75b/9		§.+ siyle 70a/6
sahm-ı hanzal	<Ar. Ebucehil karpuzu içi. -1-	şörvâ	<Far. Çorba. -4-
	§. 76b/5		§.+ lar 72b/5
şalgamek	<Far. Domuz topalağı, domuz turpu, devetabani (<i>Cyclamen mirabile</i>). -1-		§.+ sin 73a/7, 73a/9
	§. 76a/11		§.+ ya 73a/12
şarâb	<Ar. Şurup. -12-	şöyle	Şöyle. -6-
	§. 74b/9		§. 68a/4, 68b/8, 69a/1, 70b/1, 71b/3,
	§.-ı ḥabb-ı 75b/2		72a/12
	§.-ı emlec 75a/11	tâ	<Far. Ta, bir şeye, bir yere doğru. -3-
	§.-ı encübâr 75a/10		t. 73a/4, 77a/7, 77a/9
	§.-ı lisânülhamel 75b/3	ta‘alluk	<Ar. İlgili, bağlantılı; ait olma. -2-
	§.-ı müdebbit 75b/5		t. 68a/11, 75b/13
	§.-ı şandaleyn 75a/13	ta‘ām	<Ar. Yemek, yiyecek. -2-
	§.+ ı 73b/7		tı. 74b/8
	§.+ ıyla 76b/13, 76b/13, 76b/13, 77a/1		iştihâ-yı tı. 72a/1
seftâlü	<Far. Şeftali (<i>Persica vulgaris</i>). -1-	ṭabī‘at	<Ar. Mizaç özelliği; eski tipta bünyenin kan, kara safra, safra ve balgamdan meydana geldiği kabul edilmiştir. Bu dört ögenin her biri soğuk-nemli, sıcak-kuru olmak üzere iki özelliğe sahiptir. Bütün nesneler buna bağlı olarak soğuk-nemli (yaş), sıcak-kuru özelliklerine sahiptir. Nesnelerin bu özelliklerine “tabiat” denmiştir. -21-
	§. 74a/7		tı. 73a/6, 73a/8, 74a/11
seker	<Far. Şeker. -2-		tı.+ dan 71a/5
	§.+ ile 75b/10		tı.+ ı 70a/13, 70b/4, 73a/5, 73a/8,
	§.+ le 74a/10		73b/1, 73b/2, 75a/11, 75a/13, 75a/4, 75a/7,
serbet	<Ar. Şurup. krş. şarâb. -11-		75a/8, 75b/10, 75b/2, 75b/3, 75b/4, 75b/5,
	§. 75a/10, 75b/1		75b/6
	§.+ den 75b/10	ṭağla -	Dağlamak. -2-
	§.+ ı 75a/6, 75b/4		tı.- r 76a/12
	§.+ ler 71b/9, 75a/6		tı.- yup 75a/2
	§.+ lerden 71b/10	taḥammül	<Ar. Tahammül. -1-
	§.+ lerdür 71a/8		t. 70b/5
	§.+ leri 68a/11	ṭahâret	<Ar. Temizlik, temizlenme. -2-
	§.+ lerün 77a/12		tı. édicek 71b/4
	§. vermek		
şerîf	Ar. Şerefli, mübarek, kutsal. -1-		
	§. 75a/8		
şırûğan	<Far. Şırlağan, susam yağı. -1-		
	§.+ ila 72b/8		

tahılîl	<Ar. Halletmek, geçirmek, dağıtmak. -7-	tedbîr	<Ar. Yol, çare. -9-
	t. 71b/7		t. 72a/3
	t. éder 72b/10, 76a/8, 76b/8		hüsni t. 69a/1, 72b/1
	t. eyler 73b/1		hüsni t.+ e 72a/2
	t. eyleye 75b/5, 77b/1		t.+ i 70a/12, 71b/8
takdim	<Ar. Öne alma. -1-		t.+ in 68a/12, 68a/9, 70a/2
	t. olur 69a/9	tedbîrlik	<Ar.-T. (hüsni tedbîrlik) Uygunluk. -1-
tamâm	<Ar. Tamam, bütünüyle. -3-		hüsni t.+ le 72a/4
	t. 71a/4, 73a/11, 77a/6	te'hir	<Ar. Erteleme, geciktirme. -1-
tamar	Damar. -5-		t. eyleyeler 75b/12
	t. 69b/12, 71a/12		t. olur 69a/9
	t.+ indan 70a/4	tekâtûr	<Ar. Damlama, damla damla dökülme. -1-
	t.+ ları 68b/4		t. édüp 69b/6
	t.+ larını 69b/10	telyîn	<Ar. Kabzı haffiletme, içi yumusatma. -2-
tamlam	Damlala. -2-		t. eyler 73a/8
	t. 69b/6, 69b/6		t. eyleye 75b/5
tâmm	<Ar. Noksansız, tam. -1-	temeddüd	<Ar. Çekilmek, uzamak, gerinmek. -1-
	t. 72a/8		t. ola 74a/6
tanıläcak	Sabahla birlikte. -1-	temmet	<Ar. Bitti, sona erdi. -1-
	t. 71b/13		t. 77b/4
tarhûn	<Ar. Tarhun otu (<i>Artemisia dracunculus</i>). -1-	tenkiye	<Ar. Bağırsağa şırınga ile ilaç verme, lavman. -1-
	t. 73b/11		t. eyleyeler 71b/12
taşra	Dış taraf, dışarı. -2-	tennûr	<Ar. Tandır. -1-
	t. 71a/9		t.+ da 74b/12
	t.+ sında 68b/10	ter	<Far. Taze. -1-
tâ'tîr	<Ar. Güzel koku ile kokullandırma. -1-		t. 74a/6
	t. eyleyeler 73b/4	tere	<Far. Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki, tere. (<i>Lepidium</i>). -1-
tatlu	Tatlı. -2-		t.+ ler 73b/11
	t. 72b/4, 72b/7	teresşüh	<Ar. Sızma, sinme. -1-
taşvan	Tavşan. -2-		t. éder 68b/9
	t. 74a/1, 76b/3	tertîb	<Ar. Tertip, düzenleme. -1-
tavuk	Tavuk. -2-		t. eyledüm 68a/6
	t. 72b/6		
	t.+ ila 73a/4		
tebâşîr-i hindî	<Far. Bambu şekeri, hintkamışı şekeri. -2-		
	t. 76b/11, 77a/3		

teskin	<Ar. Sakinleştirme, normal düzeye getirme. -1-	sülük u.- up 70a/5
	t.-i veca‘ edeler 71a/7	
tevlid	<Ar. Meydana getirme, ortaya çıkarma. -2-	‘urūk <Ar. Damarlar. -8- evvāh-ı ‘u. 69b/12, 70b/10, 70b/4, 71a/3, 75b/2, 77a/2, 75a/7, 75a/9
	t.-i 73a/4	
	t. eyleye 73b/10	
tēz	<Far. Çabuk. -1-	uvacık Ufacık. -1- u. 68b/4
	t. 73b/2	
tēzcek	Çabucak, derhal, hemen. -2-	uvak Ufak, küçük, kırrıtı. -1- u.+ i 77a/3
	t. 70a/11, 74b/8	
te’līf	<Ar. Eser yazma. -1-	üç Üç. -8- ü. 68b/4, 68b/9, 69a/6, 73a/10, 75a/3, 75b/9, 76b/12, 77b/3
	t. 68a/4	
tohm	<Ar. Tohum. -3-	üçer Üçer. -2- ü. 77a/4, 77a/5
	t.+ i 76b/5, 77b/1, 77b/2	
ṭonuz ṭopalağı	Domuz topalağı, domuz turpu, devetabanı (<i>Cyclamen mirabile</i>). -1-	üçüncü Üçüncü. -2- ü. 68a/9, 72b/3
	t. 76a/10	
tuhmuğan	<Far. Semizotu (<i>Portulace oleracea</i>). -1-	ümiz <Far. Umut, umma. -1- ü.+ dür 68a/7
	t. 77a/3	
tüt	<Far. Dut. (<i>Fructus mori nigri</i>). -2-	ürçüvānī <Far. (erçevānī) Erguvan çiçeği renginde, parlak ve kızıl. -1-
	t. 68b/8, 74a/5	ü. 68b/6
tūti	<Far. Dutla ilgili, duta benzer. Metinde basur hastalığının bir türü. -3-	üst Üst. -11- ü.+ inde 77a/11
	t. 68b/9, 76a/1	ü.+ ine 71b/2, 74b/8, 76a/1, 76a/12, 76a/3, 76b/2, 76b/3
	t.+ nünj 69a/13	ü.+ ine urıcaş 76a/11
tü	Tüyü. -2-	ü.+ ine urmak 71a/13
	t.+ sin 73a/10, 76b/3	ü.+ ini 71b/2
türbüd	<Far. Türbit otu (<i>Convolvulus turpethum</i>). -1-	üşen - Çekinmek, ihtitaz etmek, korkmak. -2- ü.- e 70b/8
	t. 75b/7	ü.- eler 73b/3
türki	<T.-Far. Türkçe. -1-	über Üst. -4- ü.+ ine 68a/6, 68b/4, 69a/8
	t. 68a/4	ü.+ ine olalar 72a/3
uc	Uç. -1-	üzüm Üzüm (<i>Vitis vinifera</i>). -3- ü. 68b/5, 74b/4
	u.+ ları 68b/4	ü.+ den 74a/8
ur -	İlaç surmek; yapıştırmak. -3-	vācib <Ar. Yapılması gereklili olan. -1- v.+ dür 70b/10
	üstine u.- ıcaş 76a/11	
	üstine u.- mak 71a/13	vākı‘ <Ar. Olan, olma. -1-

- v. olıcağ 75a/1
- vakt** <Ar. Vakit, zaman. -7-
v.+ in 70b/10
v.+ inda 70a/5, 71b/11, 76b/12, 77a/11,
77b/3
v. olur 75a/8
- vaktsuz** <Ar.-T. Vakitsiz, zamanı gelmeden. -2-
v. 71a/11, 71a/3
- ve** <Ar. Ve bağlacı. -256-
v. 68a/3, 68a/8, 68a/8, 68a/8, 68a/9,
68a/12, 68b/1, 68b/2, 68b/2, 68b/2, 68b/3,
68b/4, 68b/5, 68b/8, 68b/7, 68b/9, 68b/10,
68b/12, 68b/12, 69a/10, 69a/5, 69a/9, 69b/2,
69b/3, 69b/3, 69b/5, 69b/6, 69b/6, 69b/6,
69b/7, 69b/8, 69b/8, 69b/9, 69b/9, 70a/1,
70a/12, 70a/13, 70a/2, 70a/3, 70a/7, 70a/9,
70b/12, 70b/12, 70b/12, 70b/12, 70b/12,
70b/13, 70b/13, 70b/13, 70b/13, 70b/13,
70b/13, 70b/3, 70b/8, 70b/9, 71a/1, 71a/1,
71a/1, 71a/1, 71a/10, 71a/11, 71a/11, 71a/12,
71a/13, 71a/5, 71a/9, 71b/10, 71b/10, 71b/10,
71b/10, 71b/12, 71b/12, 71b/13, 71b/7, 71b/8,
71b/9, 72a/1, 72a/1, 72a/12, 72b/1, 72b/10,
72b/11, 72b/11, 72b/11, 72b/12, 72b/3, 72b/4,
72b/4, 72b/5, 72b/6, 72b/6, 72b/6, 72b/7,
72b/8, 72b/9, 72b/9, 72b/9, 73a/3, 73a/3,
73a/5, 73a/6, 73a/6, 73a/9, 73b/10, 73b/11,
73b/11, 73b/11, 73b/12, 73b/12, 73b/13,
73b/13, 73b/13, 73b/13, 73b/3, 73b/4, 73b/5,
73b/7, 73b/8, 73b/8, 73b/8, 73b/8, 74a/1,
74a/1, 74a/1, 74a/1, 74a/1, 74a/1, 74a/11,
74a/12, 74a/12, 74a/12, 74a/12, 74a/13, 74a/2,
74a/2, 74a/2, 74a/3, 74a/3, 74a/3, 74a/3, 74a/4,
74a/4, 74a/4, 74a/4, 74a/5, 74a/5, 74a/5, 74a/6,
74a/7, 74a/7, 74a/7, 74a/7, 74a/8, 74a/8, 74a/9,
74a/9, 74a/9, 74b/1, 74b/1, 74b/10, 74b/10,
74b/10, 74b/10, 74b/10, 74b/11, 74b/12,
74b/13, 74b/13, 74b/13, 74b/2, 74b/2, 74b/2,
- 74b/2, 74b/3, 74b/3, 74b/4, 74b/4, 74b/6,
74b/7, 74b/9, 75a/1, 75a/12, 75a/12, 75a/12,
75a/13, 75a/13, 75a/3, 75a/7, 75a/7, 75a/9,
75b/1, 75b/2, 75b/2, 75b/3, 75b/5, 75b/5,
75b/5, 75b/5, 75b/5, 76a/10, 76a/13, 76a/2,
76a/4, 76a/5, 76a/5, 76a/6, 76a/7, 76a/8, 76a/9,
76a/9, 76a/9, 76a/9, 76b/1, 76b/10, 76b/11,
76b/12, 76b/2, 76b/3, 76b/4, 76b/5, 76b/6,
76b/7, 76b/8, 77a/13, 77a/2, 77a/3, 77a/4,
77a/5, 77a/8, 77b/1
- veca'** <Ar. Ağrı, sızi, acı. -6-
v. 69b/5, 71a/7
- müsekkin-i v. 71a/8
teskîn-i v. édeler 71a/7
müsekkin-i v. 71a/7
müsekkenât-1 v.+ 1 72b/1
- ver -** Vermek. -8-
zâhmet v.- icek 71a/7
v.- mek 75a/10, 75a/11
v.- üp 70a/13
v.- ür 75a/12, 75a/5
zâhmet v.- ür 69a/1
zâhmet v.- ürse 74b/1
- verem** <Ar. Şiş, ur, çiban. -1-
v. 71a/2
- veyâ** <Ar.-Far. Veya, yahut. -2-
v. 74b/5, 74b/5
- vücûd** <Ar. Bulunma, var olma, varlık. -1-
v.+ ıyla 68a/5
- ya** Ya, veya. -37-
y. 68b/6, 69a/11, 69a/4, 69a/6, 69a/7,
69a/7, 70b/10, 70b/4, 71a/3, 71a/4, 71a/6,
71a/8, 71a/8, 71a/8, 71a/8, 71a/9, 71b/4, 71b/6,
72a/11, 72a/5, 72a/5, 72a/9, 72b/8, 73a/2,
73a/4, 73a/7, 73a/9, 73b/10, 73b/10, 73b/3,
74a/5, 74b/12, 75a/2, 76a/7, 76b/13, 76b/13
- yabân** <Far. Yaban, boş arazi, dışarı. -1-
y.+ a 73a/13
- yâbis** <Ar. Kuru. -1-

y.	75a/9	y.	68a/6
yağ	Yağ. -6-	yędinci	Yedinci. -2-
y.+ a	76a/3	y.	68b/1, 76b/9
y.+ i	73a/6, 76a/3, 76a/7	yegrek	Daha iyi. -4-
y.+ ıyla	72b/8, 73b/9	y.	dür 68b/11, 72b/2, 74b/4, 74b/6
yakın	Yakın. -2-	yel	Yel; mide ve bağırsak gazı; romatizma, hastalık etkenlerinden. -6-
y.+ dur	69a/13	y.	70a/2, 71a/5
yala -	Yalamak. -2-	y.	71b/7
y.- yalar	77a/1, 77a/13	y.+ in	72b/10, 73a/13, 77a/13
yalnız	Yalnız, tek başına. -2-	yemiş	Yemiş, meyve. -3-
y.	76b/1, 76b/6	y.+ lerden	74a/4, 74a/6
yan başı	Siyatik. -1-	mersin	y.-i 77a/1
y.	70b/13	yen -	Oyulmak, aşınmak, inmek. -1-
ya‘ní	<Ar. Yani. -5-	y.- ir	başlar. 71a/1
y.	68b/7, 71a/1, 75b/1, 75b/3, 77a/9	yér	Yer, bölge. -5-
yapış -	Yapışmak. -1-	y.+ ince	74b/12
y.- müşdur	76b/4	y.+ ine	70a/6, 70b/4, 75a/3, 75a/3
yaprak	Yaprak. -2-	yetmiş	Yetmiş. -1-
y.+ i	75b/8	y.	75b/11
y.+ in	76b/6	yıl	Yıl. -1-
yaramaz	Kötü, yaramaz. -4-	y.	+ da 71b/11
y.	70a/10, 70b/2, 73b/10, 75a/10	yigirmi	Yirmi. -2-
yarum	Yarı, yarım. -1-	y.	75b/8, 77b/2
y.	74b/8	yoğur -	Yoğurmak. -4-
yassı	Yassı. -1-	y.- icağ	75a/1
y.	68b/6	y.- up	77a/1, 77a/12, 77b/3
yaşıl	Yeşil. -1-	yoğurt	Yoğurt. -1-
y.	73a/10	y.+ dan	74a/1
yaşılık	Yeşillik. -1-	yok	Yok. -3-
y.	69b/1	y.+ dur	72a/5, 72b/3
ye -	Yemek. -22-	y.+ isa	olmağa 71a/3
y.- mek	72b/10, 72b/12, 72b/13, 73a/3,	yöri -	Yürümek. -3-
73b/8,	73b/9, 74a/10, 74a/12, 74a/13, 74a/9,	y.-mekden	70b/8
74b/11,	74b/13, 74b/13, 74b/2, 74b/6, 74b/7	y.- yicek	70b/8, 70b/9
y.- memek	73b/12, 74b/7	yufka	İnce. -1-
y.- yeler	71b/9, 74a/10	y.	74b/13
y.- yicek	72b/11	yumşak	Yumuşak; hafif. -1-
y.- yup	71a/10	y.	73a/10
yedi	Yedi. -1-		

- yumurda** Yumurta. -1-
y. 72b/6
- yumuşak** bkz. yumşak. -2-
y. 68b/8, 75b/6
- yüz** Yüz sayısı. -2-
y. 75b/9
- yüz** Yüz, çehre, surat.-1-
y.+ inüp 69b/1
- za'ferān** <Ar. Safran (*Crocus sativus*). -2-
z. 77a/6
z. bir 77a/5
- zāhir** <Ar. Açık, görünür durumda. -2-
ż.+ ine 76b/4
ż. olup 68b/10
- zahmet** <Ar. Zahmet, ağrı, acı, zorluk. -7-
z. eylemeye 72b/2
z. eyler 69a/5
z. eylerse 74a/6
z. eylese 71a/12
z. vericek 71a/7
z. verür 69a/1
z. verürse 74b/1
- za'if** <Ar. Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, takatsız, kansız; gevşek; tembel. -5-
ż. 70b/3, 70b/6, 70b/7, 70b/8, 70b/9
- zamān** <Ar. Zaman. -2-
z. 69a/10, 76b/8
- zarūret** <Ar. Zaruret, zorunluluk. -1-
ż. olup 70a/8
- zātū'l-cenb** <Ar. Akciğer örtüsü iltihabı. -1-
ż. 71a/1
- zātū'r-riye** <Ar. Akciğer iltihabı, yangısı, batar, zatürre. -1-
ż. 71a/1
- zāyil** <Ar. (zā'il) Yok olma, kaybolma. -4-
z. 72a/2
z. olmazsa 72a/4
z. olup 71b/8
z. olur 71a/2
- zebīb** <Ar. Kuru üzüm. -1-
z.+ den 74a/8
- zencār** <Far. Tıpta kullanılan bir tür pas, bakır pası..-1-
z.+ i 76a/1
- zerdālū** <Far. Kayısı (*Armeniaca vulgaris*). -2-
z. 74a/4
z.+ nuŋ 76a/6
- zerkü'l-hamām** <Ar. Güvercin gübresi. -1-
ż. 76a/9
- zeyt yağı** <Ar.-T. Zeytin yağı. -1-
z. 76a/2
- zīmād** <Ar. Bazı hastalıkları tedavi etmek amacıyla bir bez üzerine yayılıp deri üzerine uygulanan, beden ısısıyla vücuda yapışan, koyuca lapa, yakı. -1-
ż.+ lardur 71a/8
- zikr** <Ar. Anma, konuşma, söyleme. -4-
ż. eyledüğümüz 77a/12
ż. eyledük 72a/4, 75a/4
ż. olan 71a/4
- zirişk** <Far. Kadıntuzluğu otu (*Berberis crataegina*). -1-
z. 74b/2
- ziyāde** <Ar. Artma, çoğalma; fazla. -3-
z. 69a/2
z.+ den 68b/3
z. eyler 72b/12
- ziyān** <Far. Zarar, ziyan. -6-
z. 72b/2
z. éder 73b/12
z. eylemez 74a/10
z. eyler 70b/2, 74b/7
z. eyleyen 72b/3
- zürür** <Ar. Özellikle göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan, çeşitli maddeleri toz haline getirerek hazırlanan devalara verilen ad. -1-
ż.+ lar 71a/10

KAYNAKÇA

- ADIVAR A. Adnan, **Osmanlı Türklerinde İlim** (5. Basım), Remzi Kitabevi, İstanbul, 1991.
- AKPINAR Cemil, "Hacı Paşa" TDV **İslam Ansiklopedisi**, Cilt 14, s. 492-496, İstanbul, 1996.
- BAYAT Ali Haydar, **Tıp Tarihi** (Genişletilmiş 2. Baskı), Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayıncıları, İstanbul, 2010.
- Bursalı Mehmed Tahir, **Osmanlı Müellifleri**, C. III. (Haz: İ. Özen) Meral Yayınevi, İstanbul, 1975.
- ÇİFTÇİOĞLU İsmail, "Anadolu Beylikleri Döneminde Yetişen Çok Yönlü Bir Bilim Adamı: Hacı Paşa", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 12, s. 93-102, Kütahya, 2005.
- DEVELLİOĞLU Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi Yayıncıları, Ankara, 1995.
- DOĞAN Şaban, **Terceme-i Akrabâdîn – Sabuncuoğlu Şerefeddin (Giriş – İnceleme – Metin - Dizinler)**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, basılmamış doktora tezi, Sakarya, 2009.
- Ebulfeyz Mustafa Efendi, **Risâle-i Feyziyye fi Lügâti'l-Müfredâti't-Tibbiyye** (Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı), (Hazırlayan: Şaban Doğan), Değişim Yayıncıları, İstanbul, 2012.
- İHSANOĞLU Ekmeleddin, Ramazan ŞEŞEN, M. Serdar BEKAR, Gülcen GÜNDÜZ, Veysel BULUT, **Osmanlı Tibbî Bilimler Literatürü Tarihi**, I. Cilt, IRCICA Yayıncıları, İstanbul, 2008.
- KARAAGAC Günay, **Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayıncıları, Ankara, 2013.
- ÖNLER Zafer, **Celâlüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntahab-ı Şifâ I (Giriş-Metin)**, Türk Dil Kurumu Yayıncıları, Ankara, 1990.
- ÖNLER Zafer, **Celâlüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntehâb-ı Şifâ II (Sözlük)**, Simurg Yayıncıları, İstanbul, 1999.
- SARI, Mevlüt, **El-Mevârid - Arapça - Türkçe Lûgat**, İpek Yayıncıları, İstanbul, 1982.
- STEİNGASS F., **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Çağrı Yayıncıları, İstanbul, 2005.
- ŞAR Sevgi, Bilge Sözen ŞAHNE, Miray ARSLAN, "Hacı Paşa'nın Şifâ'ı Eskâm ve Devâü'l-Âlâm Adlı Eserindeki Şurup Formülleri", **Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi**, 35/Bahar 2014, s.124-136, Ankara, 2014.
- ŞEHСUVAROĞLU Bedi, Ayşegül Erdemir DEMİRHAN, Gönül Cantay GÜRESSEVER, **Türk Tıp Tarihi**, Bursa, 1984.
- TURAN Zikri, **Hacı Paşa, Teshil - Dil Özellikleri, İnceleme, Söz Dizini**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya, 1992.
- ÜNVER A. Süheyl, **Hekim Konyalı Hacı Paşa hayatı ve Eserleri**, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayıncıları, İstanbul, 1953.

EK: Tıpkıbasım (Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Koleksiyonu 3545/2)

68-a

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 شَكَرُ اللَّهِ أَعْلَى وِبِاَكْتَشِدِيمْ أَوْكِي ثُمَّ الصَّلَاةُ عَلَى الْنَّبِيِّ الْمُصَطَّفِي
 وَأَلِدِ الْمُجْتَبِي وَبَعْدَ جُونْ خِطَابٌ مُكَرَّمٌ حَبَابٌ مُعَظَّمَدَنْ
 شِيلَه صَادِرَا وَلِدِكْ بُوكَاسِيرْ مَرَضِ بَابِنَدَه بِرِتِزِي دِسَالَه تَالِيف
 اَولِنَدِكَه اَنْكَ وَجُودِي لَكَرْ فَلَنْ كِنَابِرَدَنْ اِسْتِغَنَا حَاصِلَ اَوْلَا
 اِمْرَعَكَلِي اِمْتِئَالِ اِدَبْ بُورِسَالَه بَدِي بَابْ اَذْرَكَه تَرِتِيزِي لِكِدَمْ
 اوْمِيدِزِدِزِكَه قَبُولِ حَقَرَتْ اَوْلَا **اوَّلِ بَابِ** بُوكَاسِيرْ مَرَضِنَكْ
 حَقِيقَتْ وَأَفْسَامِنْ وَأَسْبَابِنْ وَعَلَامَتِنَكْنِ بِلِدُرُزِ الْمُهِ كِنْجِي بَابِ
 بُوكَاسِيرْكَه تَدِبِرِنْ وَمَعَالِجَسِنْ بِلِدُرُزِ **الْمُهِ كِنْجِي بَابِ** بُوكَاسِيرَه
 فَابِدَه اَنْكِنْ غَذَا كِلِدَرُزِ دَذِنَجِي بَابِ بُوكَاسِيرْ مَرَضِنَدَه اِسْتِعَالَ
 اَولَنْ شَرِبَكِي بِلِدُرُزِ **الْمُهِ كِنْجِي بَابِ** بُوكَاسِيرَه تَعْلُقُ دَنْ اَدَوِيَه
 مَفَرَّدَه بِلِدُرُزِ **الْمُهِ كِنْجِي بَابِ** دِيج بُوكَاسِيرْكَه كِنْجِيَشِنْ وَتَذِيَنْ

وَعِلَاجِنْ بِلِدُرْ زِيْدِ بِخِيْ لَابْ بَوَا سِيرْهَ فَالِدَهَ اِدِنْلَرْ بِلِدُرْ زِيْدِ بِخِيْ لَابْ ١٠
 اوْكِ لَابْ كَهَ بَوَا سِيرْهَ حَقِيقَتْ وَفَسَامِنْ وَكَبَابِنْ وَعَلَا
 مَنْكِرْ بِلِدُرْ زِيْدِ بِخِيْ لَابْ بَوَا سِيرْهَ عِبَادِدُرْ زِيْدِ دَهَ دَنْ وَسِوْنِلِهَرْ دَنْ كَدِمَقَدْ
 طَرَلَرَى وَكَبِخَلَرَى اِزِنَدَهَ بَشْ بَوَا سِيرْهَ اوْجَ قِسْمِدُرْ زِيْدِ اَوْجَنْ
 سِرْخَلَلَرَكِيْ اوْلَرْ اَكَانْلُوْيِيْ وَبَزْ قِسْمِدَهِيْ اِرْمَ دَاهِيْ كِيْ اوْلَرْ
 يَاصَنْ كَهَمُكَوْرَ اوْلَرْ اَخَا عَيْنِيْ دَرْكَرْ اوْلَزِكَهَ عَيْنِيْ تَكْ دَنِكِيْ اِجْهَوْا يِيْ
 اوْلَزِعَيْنِيْ دَلَوْجَهَ كِيْ بِيْزِزِدِكَلِهِيْ كَاعَجَجَهِيْ كِيْ اَلْ دَنْكَلُوْ اوْلَرْ وَبَزْ
 قِسْمِدَهِيْ تَوْتِ كِيْ سَسْتَ وَلِسْنَقْ وَقَجِيْقَهِيْ اوْلَزِشِكَهَ كَدِكَرِيْهِ
 اوْفَاتْ اِنْدَنْ فَانْ سِرْبَ تَرْ شَهْ اِدِرْ اَكَانْ تَوْتِ دَرْزِرْ وَبَنْ اوْجَ قِسْمِكَهَ
 هَرْ نِرِيْ مَقْعُدْ كَكِشِسِنْدَهَ بَشْ كَاهِرْ اوْلَتْ اوْلَبْ كَزْ كَرْ كَاهَ اوْلَزِلَهَ
 اِچَرُوْ وَبَزْ غَلِيزْ اوْلَرْ كَرْ كَرْ دَشَرْ كَهَتْنِ كَوَا لِسْرَ اِچَرُوْ بِسِنْدَنْ يَكِرْ كَدَزْ
 مَعَلِجِسِيْ سَانْدُرْ وَبَعِضْ بَوَا سِيرْهَ اَغَرْ اَجَنْ اوْلَزِ فَانْ اَقْرُوْ وَبَعِضْ
 سِنْكَ اَغَيِيْ دَتْلُو اوْلَزِ فَانْ اَقْرَزْ اَكَانْ كَزْ سِرْ بَوَا سِيرْ دَرْ كَرْ اَكَنْ كَهْ

در

قَتِ اغْرِيْرَاوْفَاتِ زَحْمَتِ وَرْدِ مَكْرِكِه حَسْنِيْنِ تَذْبِيرِ لَه سِنِلَه ادَكَرِكِه
 بُواسِيْنِلَه مَادَه سِنِكِنْ قَشْوُزِيَادَه نَسْنَه مَتَولِدَه اولَتْ عَنْتِلِي اوْنِكِا
 مَدِدَه كِسِلَه اغْرِيْمَز اولَه قَانِقَه بُواسِيْرُكِه مَادَامِكِه كَرْكُلُوْدَه
 دَمَبَدَهم قَانِقَه اقَادُرَه اغْرِيْسِ اولَه قَانِقَه كِسِلَه اقَه اوْجُونْ بَلْمَحَدَه
 نَذَنْ آنَا اقَه اوْجُونْ اغْرِيْزِ زَحْمَتِ كِنْكِلِه وَقَانِقَه بُواسِيْرُكِه بَعْضِيْنِكِه
 قَانِقَه قَغْنِكِه مَعْيَنْ دَوْرِ اولَه مَثَلَه ايَّدَه بِرْ كَزْ بَه ايَّكِه كَزْ افْجَه ايَّدَه
 يَادِخ اَرْتُقْ بَه اَكْسِكِكِه كَنْكَرَه فِي الجَمَلَه مَعْلُومَه مَدَنَه تَوْبَتِ كَلْزِ
 دَاهِيمَه اولَه تَوْبَتِ ازْدِنَه قَانِقَه بَه وَبَعْضِيْنِكِه قَانِقَه قَغْنِكِه مَعْيَنْ
 مَصْبُوْطَه مُدَه اولَه كَاه تَقْدِيمَه اولَه كَاه تَأْجِيزَه اوْلُوكَاه اوْلُوكِه
 بِرْ دَه مَانِه مُتَوَالِرَه اقَه وَكَاه اوْلُوكِه مَدِيدَه اقَه اولَه دُنْلَه بُواسِيْرُكِه
 مُتَوَالِذَهْلَغِنِكِه سَبِيلَه سَوْدَادَه بَه سَوْدَادِيَه قَانِذَرَه كَرْ سَوْدَادِ
 بَلْعَدَنْ مُتَوَلِدَه اوْلُوكَاه بُواصِيرِ بَالِقَه قَرْسَيْخِ كَبِ الْمِشِ اوْلُوكَه تَوْلُوكِيَه
 بُواسِيْرُكِه مَادَه سَيِه سَوْدَادِيَه بَعْيَنِدَرَه تَوْبِينِكِه قَانِه بَعْيَنِدَرِ عَنِيْنِكِه

بین بین دن بواسینلوكىشىنك يوزىنىڭ رىنىك صارۇلغۇلا ياشىلىق دا سىنىڭ
 اوْلۇ بەعىدىسىنىڭ ساچىنگىزنىڭ اھلى امىلى دىنىنىڭ دىن مۇتغىنى اوْلۇسا
 چىنگىز و كۈدىكى قىلدىنىڭ دېبىخىز اوْلۇ وچۇق اوْلۇنىڭ بوواسىر قان
 اقدىغ انىھىمال دەمەي بىلەمۇشىنىڭ دەن بۇ ایکىس دا سىنىدە اوْ
 لىزىلە سېئلانى دەن بواسىن قان اوْجۇن مەقۇزىدە و جىع اوْلۇ و مەقۇز
 اغىزلا اوْلۇ وچىن و قانىڭ كە آقىرىلىم ئەملىم تەقااطىز ادۇت آقروھەم
 بوواسىر قان اكىز اوْقات اوْلۇ فەرە و غەلەپە اوْلۇ مۇشكە آق دىنىڭ
 قىزلىغا دىز و رېقىق اوْلۇ و كۈدىكى قان اقدىغىنە مادام كە افراط
 ارىشىما راكەت و خىفت حاصل اوْلۇ خوش كىلە و كاڭا اوْلۇ كە
 مەقۇزىدەن اقىن قان ھېنج بواسىن اوْلۇنى بەخىرسۇلىدۇغ ئەتكۈزىك
 اغىزلىرىچىلىدەن اوْلۇ بواسىن دەن اوْلۇن بۇ مەرضە انىفتاخ افواه
 عەرۇق دىزلىك كە اغىز اچىن ئەتكۈزىك ئەتكۈزىك ئەتكۈزىك اوْلۇسا اوْلۇ
 غەلەپە كەنلە كەنلە كەنلە كەنلە كەنلە كەنلە كەنلە كەنلە كەنلە كەنلە

اوْلُسَا اَقْلَ قَانْشُوزْ غَايِظْ كَلُوزْ شَكَرْه قَانْ كَلْزَ وَالْكَنْ اَوْقَات
 قَانْ كِيْكَلُوا اوْلُزَ وَلَلْ قَرَافَلَا كَلْزَ كِنْجَيْ بَابْ كِه بَوَاسِيرْكَ نَذِيرِين
 وَمَعَالِجَنْ بِلَدْرَزْ كِرْ بَوَاسِيرْ دُلْلُوا اوْلَتْ قَانْ كَرْنَسَا باَسَلِين
 كَمِنْدَنْ قَانْ الْكَنْ كَرْكَيْنَ الْوَرِكِيْنَدَنْ جَحَامَتْ اَبِلَكْ كَرْكَ
 وَبَيْنَ الْوَرِكِيْنْ سُلْكَ وَفَتِنَدَه سُلْكَ وَفَتِنَدَه سُلْكَ اَرْبَتْ سُلْكَ
 دُشِيجَكْ سُلْكَ يُونَ جَحَامَتْ سِبِيشَاه سِبِلاْجَمَحَدْ اَكْنَ اِلْوَدْرَزْ كِرْ
 بَوَاسِيرْكَ قَانْ كَرْسَا چُوقْ ضَنْدَأِلَكَدَنْ وَقَشِقَدَنْ سِقِمنْ
 كَرْكَ فَتِضَّوْرَتْ اوْلَتْ قَانْ كِيْغَالِبْ اَوْلَكِنْجَا ضَنْدَأِلَكَدَنْ
 كَرْكَ وَمَعَ هَذَا اِدِيجَكْ قَانْكَ دَنِيكَنْ كَوْمَكْ كَرْكَ كِرْ فَرَه اوْلَتْ
 بَوَهْزَ قَانْ اوْلُسَا اِقْتَقْ كَرْكَ كِرْ فِرْزِل اوْلَتْ صَافِي قَانْ اُرْسَا
 اَفْعَانِيْبِتْ نِيزْجَكْ دَكِنْدِلَه كَرْ وَنَغْلَونْ كَرْكَ نَادِمْ صَاحِلِكَدَنْ
 سَوَدَائِي فَاسِدْ غَالِبْ اَوْلِيَا وَدَخْ بَوَاسِيرْكَ نَذِيرِي اوْلَدْزِكِه
 هَسْهَيلْ كِلْنِصْ سَوَدَاءِي اِسْتِفَلَغْ اَبِلَكَلْزَ وَدَائِغْ طَبِيعَتْ قَبْضَ

اولیب نوم او لاستله که نرملک اسہال حد که اکشیما بواسیره
 نتہ که فیض او لوق زیان ایلوجوق اسہال دخیر مز قوت ساقط
 آیلر کوده ادق او لر امعاضعیف او لر و نم آکن اسہا للا قشنو
 بواسینر کونہ ماده دکلر بواسین قانید افواره عروق قان طبیعت
 دفع ادب کندودن اجتن مادام که قوت فی قوی او لب محفل
 آلبایا هیچ دلمق کرگ قوت ضعیف او لکنا بشلاغن احسان
 ادینجا افعانو گرگ ضعف آن بیو جن که بدنگ قوت آکسلکا
 بشلیما و بیو جن آیقلر ضعیف او لب یومکدن اشنا بلک انجکلر
 بیو جن ذری فی الجله افعال و حرکات بکنی ضعیف او لا اول
 وقت قان دلئ واجب دز بواسین قابی یک افواره عروق قان
 حکم بند اجتن کل حکم افوا کم ادینیما دکل سودا وی مرضکو گز
 جون و مالیخولیما و صیع سودا وی وجرب و بهق اسود و دمرکو
 وجذام و خمی ربع کپی و بان بش اغرس و بکرکن و بیل اغرس و سرام

وَذَاتُ لِجَبْ وَذَاتُ الْرَّيْدَةِ وَأَكْلَهُ بَعْنَى بِشْ بَكْشَلْ وَجَمِيرَهُ كَهَا كَاهَا وَذَهَنْ
 كُنْتِي كَهْ دَرْ كَهْ سَرْ كَانْ دُدْ كَلْبِي وَدَمْ شَفَارِسْ بَكْ بَهْ أَوْنَهْ دَاهِلْ أَوْنَهْ أَكْرَبُو
 مَرْضَنْلَهْ يُونْغَسَهْ أَوْكَهْ قَزْ قَزْ كَهْ بَوْ كَسِنْ فَانْ يَهْ أَفَاهْ عَرْوَقْ فَانْ وَقَشْرَهْ
 ذَنْلَسَا يَهْ تَامْ حَدْنَجَا أَفَدَنْ فَطَحْ بَلْسَلْ بُونْ كَزْ أَوْ لَانْ مَرْضَنْلَهْ عَارْضَهْ أَوْنَهْ
 بَلْ كَهْ اِسْتِشَقَا وَبَلْ حَافِلْ أَوْنَهْ بَوْ كَسِنْ أَوْ كَنْ كَنْبِهْ طَبِيعَتَنْدَنْ دُعَافَ
 كَهْ اِذْ رَأَدْ حَبِصَ أَمْلَهْ قَتْ فَابِدَهْ كَيلْ أَصَلْ بَوْ كَسِنْ عَلَهْ حِنْدَهْ أَوْلَدْ كَهْ
 وَجْعَ دَهْتَ وَرَجَكْ كَذْ وَبَدِيلَهْ كَهْ مُسِكَنْ وَجْعَ دَزْ تَسِكِينْ وَجْعَ اِدْ كَهْ
 مُسِكِنْ وَجْعَ بَلْ سَرْبَكْ دَزْ كَهْ اِجْلَرْ يَهْ مَرْهَكْ دَزْ بَكْ دَهْمَادْ كَهْ دَزِيدْ نَطُولْ
 كَرْ دَزِيدْ بَجُودْ كَرْ دَزْ كَهْ اِسْتِعَالْ كَيْلَهْ دَرْ وَفَانْ حَدَنْ طَشَرْ أَفَأَطَلَهْ لَقَنْ فَانْ
 فَطَحْ آيَلْرَغِدَهْ لَرِيَتْ فَانْ بَعْلَمْ بَهْ كَشْ بَدَهْ دَادْ وَيَهْ اِجْبَهْ مُنَاسِبَهْ دَهْ دَزْ
 وَنَطُولْ لَرِاِسْتِعَالْ كَيْلَهْ بَانْ دَهْمَشْ كَهْ دَزْ وَقَنْ كَهْ فَانْ وَقَشْرَهْ دَلْسَا
 أَقْزَهْ أَوْلَسَارْقَتْ آيَلَسَا بَجَدْ حَمَامْ كَهْمَكْ كَهْ دَزْ وَهَلْ كَهْ لَغْنَهْ كَهْ جَرْ كَهْ بَيْسَوْ
 دَادْ وَيَهْ سِنْدَنْ بَوْ كَسِنْ اِسْتِهْ دَهْمَشْ كَهْ دَزْ وَبَكَهْ بَيْسَرْ أَوْ كَنْ كَيْسِي سَوقْ سَيْلَهْ

اسْتِنْجَا اِنْكَدَنْ سِقْمَقْ كُرْكَ اِسْ سُوبِلَا اسْتِنْجَا اِبِلَكْ كُرْكَ اسْتِنْجَادَنْ
 ضِلَكْ بَوَاسِيرْ اِسْتِنْيَ اِبِي دِبْ سِلَكْ كُرْكَ بِلَكْ بِنْجَيْ بَوَاسِيرْ اِسْتِنْهَافَنْ
 كُرْكَ شِيلَكْ كَهْ مَا لِيْشَ نِسْفَ اِبِلَكَا هِنْهَ طُوبَتْ قَلْبَا بَوَاسِيرْ لُوكِيْ سُوقْ
 سُوبِلَا طَهَارَتْ اِدْجَكْ يَهْ اِسْ سُوبِلَا طَهَارَتْ اِدْجَكْ بِنْبِغَلَا طَهَيْنْ
 كَدَزْ مِينْجَكْ كَهْ اُولَ اِسْ سُونْكْ بِقَتِيْنْ قَلْبْ سُويْ رِيجْ بَوَاسِيرْ مَوْلَدْ
 اوْلَرْ كِيْ سِقْمَقْ كُرْكَ كَنْدَنْ كِيْ يَهْ لَعْنَى يَهْ بَنَادَنْ سُونْنَ كَلْ اِسْجَفَلْ
 اُولَ سُوبِلَا اسْتِنْجَا اِبِلَكْ اِبُودَزْ بَوَاسِيرْ فَانْ قَطْعَ اِيلَرْ وَبِيلِ خَلِيلْ
 اِبِلَرْ وَكِنْيِي سَاكِنْ كِنْكَ بَوَاسِيرْ بَكْلَ زَانِلَ اوْلَتْ كَنْكَ نَذِيرِي اوْلَادَزْ كَهْ
 دِيَامْ مُواْفِقْ عِدَّا كِلْ بِيَالَرْ وَمَنَاسِبْ سَرْبَلْزَاجَكْ وَحَحَالَفْ غِدَا
 رَدَنْ وَسَرْتَكَرَدَنْ وَدَوَالَرَدَنْ بِرْهِنْ اِبِلَكَرْ وَبِحَقِيفْ وَخَلِيلْ
 بُخُورْ لَرْ اِبِلَرَدِيمْ اِسْتِعَالْ اِبِلَكَرْ بِلَدَه بِرْجَيْ گُزْ مُسْتَهِيلْ وَظِنَدَه
 مُسْتَهِيلْ اِجْبَ بَدِنْ نِسْقِيَه اِبِلَكَرْ وَاعْتِدَ اللَّه حَكَامْ كِرْمَكْ كُرْكَ وَ
 حَمَامَدَه كُودِي اوْمَقْ كُرْكَ وَاعْتِدَ الْلَّا طَعْلَجَنْ اَجْلَكْ كَهْ هَنْوَزْ جُوْعَ

واشتهای طعام غالب او لمىش اولاً حركت و دیاصت آبلکابودز
 بورنیم حین تذین مواظبت آبلچک جوق او لر که بالخلیله زابل
 اولب کدر مادام که بودن او زده او لا رجیط آبلیکز کر عودت
 آبلز اگر حین تذین بولکه ذکر آبلدز بکل زابل او نرسان آنک ددمما
 نیه ایکی نسدن ارتق چاده یغذی به دمرکه کشمک گرک بیدوای
 حاده قیب اسقاط آبلک کوک بواکی معالجه دخی خطر دن
 خاین کلدز هرجند که بعض کشله نافع او لب کوسیندن بزر
 نام حاصل او لز اما اگر کشک کو اسپن کشد کلوندن صکره
 یه دوای حاده قیب اسقاط آند کروندن صکره بواسپن کوبن
 چی او لر که بواسپن کشد کلوندن صکره او لکدن ارتق بتو بلکه
 چوتکشک کو اسپن کسر لر یاد و ای حاده استعمال آبلز مفعذ
 خراب او لر شیله که بیلن و غایلن دنار او لر حلق ادا سینده انز
 مقدن قلز بلکه اگر نک کو اسپن تو اصوه دنب هلاک او لر بست

بِيَلَهَا وَلَسَاحِتِنْ نَدِينْ وَمَسْكَنَاتْ وَجَحْ اِقْتِصَارَانِ يَلِبَتْ بُوَا سِيرْ
 كَنْدِلِكِشَهَ قَنْ بِكَرْ كَرْ دَجُونْ دَحْتَ كِلِيْنَا آنَكْ دَدْ دَعْنَدَنْ هِيمْ زِيَانْ
 يُقَدْدَزْ اِجْنِيْجِيْ كَابَتْ كَلَهَ بُوَا سِيرْ لَفَلِيدَهَ كِلِيْنَ غَدَهَ رَوْزِيَانْ كِلِيْنَ
 غَدَهَ الِيَ بِلَدَرْ هَرْ غَدَهَ مُرْطِبَهَ وَمَسْمَنَ اُولَارَ كَادَنْ طَنْلُو وَصَالَهَ
 قَانْ مَتَوْلَهَ جَرْبَ شَوْزَهَ الِرِّكَبَ سَمَزْقِنْ اِيْلَاهَ وَكَمَرْ اَغْلَقَ اِتِيلَاهَ
 وَسَمَزْلَوْقَ اِيْلَاهَ وَمَسْمَنَ فَرَادَجَلَهَ بِشَمِشَ اُلَاهَ وَيَنِيرِسَتْ بِزَدَهَ
 صَادُوسِنْ وَدَقِيقَ جَذَابَلُو بُوَا سِيرَهَ فَائِدَهَ اَبَلَهَ وَاسِفَنَاخَ اِيْنَهَ كَهَ طَنْلُو
 بَادَآمَ يَعِيلَهَ بَهَشِيْهَ وَغَيْلَهَ بِشَمِشَ اُلَاهَ اِسْهَاهَ اُوكِجَنَهَ وَبَاطِنَهَ
 زِيجَهَ وَنَفَخَهَ اُوكِجَنَهَ خَمِيرَلُو دِشَتَهَ اِيْنَهَ مَنَاسِبِدَزَهَ حَرَادَهَ عَطَسَهَ
 اُوكِجَنَهَ كَنْدَنَاهَ وَشِيشِنَهَ صَوْعَنْ بِكَرْ اِيُودَزَهَ كَنْدَنَاهَ بُوَا سِيرِيلَهَ كَهَلِيلَهَ اِدَهَ
 وَفَانِنَهَ كَسَهَ مَجَالَهَ اَدَدُوسِنَهَ حَوَّكَهَ كَمُودَزَهَ وَصَوْعَنْ بِحَبَكَهَ بُوَا سِيرُوكَهَ
 اِغْنَهَ اَجَنَهَ وَمَمِيْهَ زِيَادَهَ اِيلَهَ بُوَا سِيرُوكَهَ قَانْ بِجَنْدَهَ كَنْدَنَاهَ كِلِيْنَ اِيُودَزَهَ
 قَانْ دِنْلَهَ اَفَجَنَهَ كَهَ اَفَنَا اِحْتِياجَهَ اُلَاهَ سُوعَنْ بِكَاهَ كَهَ اِيُودَزَهَ كَنْدَنَاهَ دَخَ

سۇقى خى سۇق بواسىرە كۈدۈرىي بواسىرە كۈدۈلىقەت مەحرۇر ئۆزلۈچ
 كېنىڭىنداي يە سۇغان جۇقا سىتىغىڭىن ئەن كېندىر ئۆز بواسىرەنە
 زىان ئىلەر كەم ئىش يېكىن سۇق بواسىرە كۈدۈز مەجىماع ئادۇسىن حەتكەت
 كەزىلەن مەصدۇغ دۇسەز توغۇلما بە فېن ئېلا بىشەمكىن كەن تاڭ ئادۇز
 لىيدى سۇدا اولكىما و طېبىعەت قىضى ئىككى سايىغىلا دېن بىشەمكىن كۈدۈز
 ھۇز باغ و ئەنائى و كۈنى سۇق بواسىرە كۈدۈرچىن طېبىعەت قىضى
 او ئىسا فەرى بىذىن سۇزو واسىن كە اسەفنا خىلا يە بازۇ بىلا ئەنىشىۋىلا
 كەن كۈدۈز طېبىعەت ئەن ئەن كەن كەن طېبىعەت قىضى اولتى باطنىدە دېن
 دەققى دەخى او كەسا بىذىن سۇزو واسىن اسەفنا خى بە بازۇ قەققى ئەن كەن كەن
 او دېن دەرمىم بىلە ئەجي يېشىل بىسفەچى تىستىن قىزىپ بىلىق دەكتىز كەسە
 اچىنە ئېيت اغىن بىغلىپ بىذىن سەلە بىلە بىشەمكىن كەن ئام بىشەجىن
 او كەن كېسىدە قەت سەقلە ئەن ئەن كەن قۇرت سۇزو وابە چىقە بىسفەچىن
 جەرمىن بىباڭ ئەن كەن بۇ عەدە اصالىدۇز بواسىرە فائىدە ئادۇ بواسىرە يېكىن

تَحْلِيلَ آبَرَ طَبِيعَتْ لَزَمَ إِلَّا رَأَى بِرَدَرَ فِرْنَادَمَ دَجَ فَتَرَكَ سَايُودَرَ فِيْقَنْ
 دَجَ فَتَرَكَ دَادَرَ طَبِيعَتْ حَدَّادَشَرَهَ دَوْمَ اوْلَبَ اِسْهَالَ اوْجَنَ كَهِنَهَا
 لَدَنَ اُشَكَرَيَهَ بُوكَسِينَفَانَ جُنَ اَفَسَا دَرِجَهَ اَشَ وَنَادَدَانَكَ كَهِجَدَمَانَ
 دِذَكَدَكَتْ بُسُودَكَلَ وَسَاقَ اِشَكَهَ بِرَزَنَعَنَاعَ فَتَرَكَ سِقِرَلَهَ تَعَطِيزَكِيلَكَرَ
 اِيُودَرَنَادَانَكَ دَجَ بِرَزَنَعَنَاوِرَزَسِقَرَقَمَقَ كَرَكَ سَاقَ دَرِجَلَاهِيَهَ
 دَجَ اِبُودَرَ اَكَرَ اِنَهَا لِلَا حَرَادَتَ غَالَتَ اوْلَسَا قُورَلِسَ اَدِيدَاجَواَوَ
 بُشَرَبَ اِعَكَ كَرَكَ كَوَصَنَدَلَ سَرَابَ دَجَ قَوَلَسَا كَخَ دَوَادَرَوَدَلَجَ
 وَكَلَكَ وَچَلَانَپِكَ دَجَ اِبُودَرَ وَاسِهَالَ اوْلَ حَرَادَتَ اوْلَجَنَهَا
 صَكَهَ قَوَيَ اِونِكِجَنَهَ بَهِ بَكَرِيَ بَاغِيلَادَكَهَ دَرِجَهَ بُشَرَبَ بِكَ اِبُودَرَ فِيْقَنْ
 اِنَكَ وَهَرَعِدَلَكَ مُولَدَسَوَداً اوْلَا بَهِ بَرَمَنَفَانَ تَوَلَيدَكِيلَهَ دَهَسَنَهَ
 رَكَهَفَانَ كَيَنَدَدَهَ رَسَنَلَكِبَ وَاسَنَ تَرَكِبَ نَتِلَهَ كَرَدَمَ وَخَرَجِيرَوَرَخَهَ
 وَسَهَمَسَقَ دَزَبَوَاسِيَهَ زِيَانَ اِدَزِيمَكَ كَرَكَ وَقَدِيدَنَ صِغَرَاتَ
 وَكِيَاتَ وَقَازَاتَ وَادِيكَ اِتَ دَكَلَسَوَداً اوْلَنَ فَشَلَارَتِيدَنَ وَكِيَكَ

وَكُوشَانْ وَكُوكِرْجِينْ آتِشَنْ وَسُلْدَنْ وَيُوغرِتَنْ وَپِيْزِرَدَنْ وَقِيمَقَدَنْ
 فِيلْجَلَهْ آدَكْ آمِيلِنَدَنْ وَبَالْقِدَنْ وَقِتْ دُذُلُو وَأَكِنْ كِسَنْلَرَدَنْ خُصُصَا
 سِيرْكُلُو لِسَنْلَرَدَنْ وَابْ كَامَهْ دَنْ وَفَقَاعَدَنْ وَحَادَهْ كِسَنْلَرَدَنْ مَخْرَفَلْ
 وَسَعَثَرَكِبْ وَسَرِيعْ الْإِسْخَالَهْ وَسَرِيعْ الْهَسَادَهْ يِسَلَرَدَنْ قَوْنَ وَزَرْ
 دَكَلُو وَنَوْتَ وَكِداشِكِبْ لِهُورَادْ كِلْ أَيْلَكْ كَرْكَ آتِهَالْ آوْلَسَا يَهْ
 رِيجْ بَواسِينْ نَهْتَ آيلَكْسَالَهْ بَاطِنَهْ نَفْهْ وَمَدَدْ آولَآ وَرْيِسَلَرَدَنْ
 قَرْبُوزْ وَخِيَارْ وَكَدَكْ وَسَفَنَالُو وَآنَازِكِيْ بَرْهِينْ آيلَكْ كَرْكَ خَنْ
 آتِهَالْ آولِرَسَا وَحَرَادَتْ وَعَطَشْ آونَسَا كَاعْ آدمَدَنْ وَزِيدَنْ
 وَكِيجِيرَدَنْ آوْقَاتْ يَكْ رَوَادَزْ وَبَدَنَدَهْ سَوَادَتْ آولَتْ آتِهَالْ وَنَفْ
 آولِيْجَنْ خِيَارْ لِصِندَنْ يَكْ زِيَانْ آيلَزْ خُصُوصَالَهْ بَاتْ شَكُوكَلَهْ يَلَرْ
 طِبِيعَتْ لَرْمَ وَآتِهَالْ آوْجَنْ كِلَبَاطِنَدَهْ رِيجْ نَفْهْ آونَكَا اجَلَكَهْ امِروَزْ
 وَآپُوهْ وَكَلَمِيكْ كَيْوَدَزْ وَآتِهَالْ نَفْهْ آونِكِجَنْ دَنَلُو وَأَكِنْ آنازْ قَوْشَدْ
 دُبْ يَكْ كَيْوَدَزْ حُصُومَالَهْ حَرَادَتْ وَصَفَرْ إِغَابْ آولَآ حَرَادَتْ

غالب اولت و صفر اعاليت اولت دخمت و رذسا سماق و نادانك
 ايش و زرشك ايش و درق و اكن المايس و قوغلا بيق ايش ينك پيز من
 خصوصياله لو اشتكى براز لعناء و مصطيلى ييلا اصلاح ادگر و اگر براز
 قرادم درج فتوكتسا اكتشيلكى براز كدى خوخ يكىلدىز و حركات و صفر
 غالبا وجىن ايت قوق سوپنا و يد نارنج سوپنا او باستيشن ليهون سوپنا
 بابت ينك پيز من امامنما امنكى اكتشىكى سقىنى ينكىلدىز و خرما
 ينك زيان ابلر قرو اخىر جوق ينكى گوك و سوق سودان افراطله
 ايجىمكى كىڭ كعام استىا يادىم ساعت بىندىز تىزجىك سوچىمكى
 كىڭ و سكىكى خصوصياله قوتلو شرك اچىت اسەمكىكى سقىنى كىڭ
 و مرچىك و بىرىجىد و بادىخان و دەمكىن و نفخان سكىكى بىھىن ئاپلک
 گوك صالىخىدا الىلا سرچىع اھىضم افلاپيك كىڭ و كىۋېشىن ادو
 بىندىايلىكى كە فروندە يە تۈددە بىشىش اولا دىزى و حىمىز بىرخا اولا
 ينك ايوردى ييقە و بىزىچى و بىشى و خەمىز سوزانك ينك كىۋە كىلدۇز

الْتُوكْخَرِيزِنْ يُغِيْجِنْ لُوزِسِقْرَقْمَنْ كَكْ اِكْنَ بُوْدَزْ وَانْهَمَالْ وَاقْعَ اُولْجَنْ
يَهْ كَوَاسِيرْ قَارْ كِجَنْ سُوْيِ قِرْمَشْ دَمْهُ كَهْ طَلْكِيتْ سُوْدَبْ سُوْسَا بَحْنَ كَذَنْ
سُوْكِرْنَهْ اِيجَكْ كَكْ وَكَمْهُ اِسْكَنْ سُوْنَهْ سُوْلَنْهْ اِيجَكْ اِكْنَ بُوْدَزْ بُواوْجَ
سُوكِهْ ذَكْ اِبلَدْكَ بَوَاسِيرْهَ فَايِدَهْ اِدْرَ طَبِيعَتْ قَبْضَ اِيلَزْ بَوَاسِيرْ قَارِنْ
قطْنَ اِيلَرْهَمْ قَوْتَ وَرْجِمَاعَ قُويِ اِيلَزْ دَرْدُنجِي بَابْ كَلا كَوَاسِيرْ مَرْصِنْ
اِسْتِعَالْ اُولُوزْ شِرْتِلَزْ كَلا كَوَاسِيرْهَ كَبُوْدَزْ اِيْ بِلَرْزْ اِيجَبَادْ شِرْتِ
امَعَائِي قَوْتَ اِيلَرْ وَكَفَواهْ عَرُوقْ قَارِنْ وَكَوَاسِيرْ قَارِنْ قَطْنَ اِيلَرْ طَبِيعَتْ قَبْضَ
اِيلَزْ بُوْخَاصِيتْ اِكْنَ شِرْنِفْ خَاصِيتْ دَرْ وَقَتْ اوْلَرْ كَهْ طَبِيعَتْ قَبْضَ
اوْلَبْ اِمَعَادَهْ ثِقْلَيَابِسِنْ مُخْتِبِلْ وَلَرْ بَوَاسِيرْ قَارِنْ اَفْوَاهْ عَرُوقْ
كَا يَنِ سِيلَانْ اِدْر بُوْحَالَنْدَهْ فَايِضَ شِرْتِتْ وَزِمَكْ يَرَ اَمْزَ شِرْكَانْ اِيجَبَازْ
وَزِمَكْ كَكْ كَهْ قَارِنْ قَطْنَ اِيلَيَا طَبِيعَتْ قَبْضَ اِيلَيَا شِرْكَانْ كَمْلَهْ مُزْفِنْ
بَوَاسِيرْهَ كَبُوْدَزْ اِمَعَائِي وَعَصَابَ قَوْتَ وَرْزَ وَكَوَاسِيرْ قَارِنْ كَسَرَهْ
عَطِيشَ سَارِكَنْ اِيلَرْ وَجِمَاعَ قُويِ اِيلَرْ وَطَبِيعَتْ قَبْضَ اِيلَزْ شِرْكَانْ صَنْدَلِينْ

يعنى قريل صندلدن واق سندلدن قوشدوب شريت بشراب اچك كواسيئنان
 واقواه عرق فان واهال دموي قطع آيدر طبعت قبض آيدر شراب حب
 آس طبعت قبض آيدرو سيلان دم قطع آيدر شراب لسان الهم يعنى
 سكر لوحه اوش شريت كد آش باعما پراغ درلر قان قطع آيدر طبعت
 قبض آيدر شراب مدار كه طبعت بلدين آليا وبلغه وستو اي صنف اي
 ايهال اده دم بدم اچك طبعت قبض اولغا ييا بسفاجه بنسق
 دكشن آلي دم آف كومجوف توبذ كد بنم كوفت دوكشن او لا او ن
 ددم فره هليلد نيم كوفت دكشن بکرم ددم ساني مكي پراغ او ن بيش
 ددم بيقشه آن ددم بومجوع عن فيندلر سرلر سون انلاز اوچ يوز
 ددم آف سگوك دفام كورا لر طبعت قبض اوچق صباح بوسه تيدن
 او تز ددم المتش بيش درم اين سويلا حل ادب اچلوا ايهال آيدرك
 مجلسك عد دقدز ايام اچك ناخير آليكن كرو حاجت او زسا
 اول ايامدن صنکره كراچد كشنجي لاب كد كواسيه كعلق دتن

ادَوْيَدِ مَفْرُدَه بِلَدْرُزِ زَبْحَارَدُكْ تُوْقِي بُوا سِيرَكْ اسْتِنَا بِحَجَنْ بُوا
 سِيرِ دِشْرِ دِقْطَعْ كِلَرْ عَقْرَبَلْرِي دِرْكَدِ فَبْرِزَيْتْ يَاْغِي لِجَنْ بِرَغْبَهْ فِي
 بِرَجْ كِبِنْدِ جَنْ كِه عَقْرَبَلْرِكْ قُوَّتْ يَاْغَدِ جَهَعَا اولْ يَاْغِي بُوا سِيرَاسْتِنْ
 دُزْ بِحَكْ اغِرْسِنْ كَسْرَ بُوا سِيرِ قُودْرِ دِشْرِ زَسُولُو وَرْ طُوبَتْلُو بُوا سِيرَه دُزْ
 تِبْكَ اغِرْسِنْ كَسْرَ وَقُورِ دُزْ وَرْ جَنْ اَخْلَدْ دَوْ فَانْ كَسْرَ التِبْخِي بَابْ
 بُوا سِيرَه فَايِدَه اِدَنِلِرِي بِلَدْرُزِ سِغْرِ اِيجِلِي الِكَيْ وَاْجَ اِيجِي زَذَدَا لِونِكْ
 چِكِرِدِي يَاْغِي وَمُقْلَ اَرْقَ هَرْ بِرِسِنْ بُوا سِيرَه دُزْكَ بَدْ دِكْلِنْ قَرِشِلْزَه
 دُزْنِكَ كِلُودْ اَغِرْسِنْ سَاكِنْ اِنِكْ وَمَادَه سِنْ تِحْلِيلْ اَدَدْ
 وَدَرْ لَهَمَامْ وَقِنَه كِدَأَكَادَانَه چَادِزْ دِزْكَ وَسِغْرَ اوْدَ وَبِخُورْ مَوْيَمْ
 دُدْ كِلَرْبَانْ كِه اَنْكَ كُوكِنْ دَوَه طَبِيْيِي دِرْكَرْ وَطَكُورْ طُوبْ وَطَكُورْ
 طِبِلِيْيِي وَسَلَغَنْ دِزْلَرْ هَرْ بِرِسِنْ بُوا سِيرَاسْتِنْه اِرْجَنْ اغِرْنَ اِجْرَقَانْ
 اَقْدَزْ دِيْجِي بُوا دِوْيِلِرِي ذَكْتْ بُوا سِيرَاسْتِنْ اِجْكَ بُوا سِيرِ كِيْنِدَزْ رَطَنْلَرْ
 فَانْ كَسْرَ كِه اَكَادَمْ اَلَخْوَنْ دِرْكَلُودَنْ كِه اَكَابَسْتَدْ دِرْكَلُوكَلَنْ

مِضِيِّ وَكُلِّ أَرْمَى وَأَفَاتَا وَمَارُو وَأَنْجِبَارُ دُكْتْ هَرْبِنْدَنْ يَالْكُوز
 دُوكْتْ قَوْسِدُرْبْ كَوَا سِيرَا سِتْنَهْ أِيجَكْ فَانِ دُونْ وَأَرْفَجَكْ دَوْن
 وَكُوشَانْ دَسِنْكْ تُوسِنْ دَخْ بَوَا سِيرَا سِتْنَهْ فَجَحَنْ فَانِ بَغْلَوْ دِنْدِرِكِي
 صَارُو قَبِنْ كَدْ تَادِنْجَانْ ظَاهِرِهْ كَلِپِشِمِشِدْرْ وَكَبَرَهْ دِبْ قَبِنْ وَابِلَانْ
 فُونْ وَشَنْهُمْ خَنْظَلْ وَمُزْ وَمُقْلْ آذَقْ وَسُوْعَانْ وَكَنْدَنَا تَخْ وَمَرْسِينْ
 يَتَرْعَنْ وَآذَوْ زَجْوَنْ كَدْ كَاجَوْ زَالْسَرْ وَدَدْ لَهَرْ بِرْسِنْ يَالْكُوز
 دُوكْتْ بُورِنَهْ قَوْسِدُرْبْ بَخُورِيْلَكْ كَوَا سِيرِكْ أَعْسِنْ سَارِكَنْ كَيْلَرْ وَ
 رِيجِنْ كَحِيلْ إِدَرْ وَقَانِ قَطْ آيَلَوْ قَرْدَرْ بَلِكْ بُورِمَانْ مَدَا وَمَتْ كَيْلَبْ
 بَجَدْ بَخُورِيْلَجَكْ كَوَا سِيرِ قَرْدَرْ دَسِنْرْ بَكِيجِيْلَكْ كَدْ كَوَا سِيرِكْ
 رِيجِ عِلَاجِنْ بَلِدَرْ دَمْ الْأَخْوَيْنْ وَمَصْطِلِيْ كَوِلِّ أَرْمَى وَأَنْجِبَارْ وَ
 سَنْدُرْوَسْ وَطَبَارِشِينْ هَنِدِيْ وَكُلَنَارْ مِضِيِّ وَصَمْعَهْ عَرَبِيْ هَرْبِنْدَنْ
 بُوْجُزو وَبَعْمُوْغُنْ دُوكَلَرِيْلَزْ قَوْسِدُرْ لَحَاجَتْ وَفَتِنَهْ اَوْجَ دَمِنْ
 الْكَرْأَنْجِبَارْ شَلِيمَلَا يَا سَانْ لَكَلَ شَلِيمَلَا يَا صَنْدَلْ شَلِيمَلَا يَا مَرِنْ

بِرِيش شَلَبِيلَا يُغْرِب مَعِدَه خَالِي بِكَنْ بِكِيلَر عَلَاج كِدَانِهَال قَطْعَه اِيلِكَا
وَبَوَاسِيرَه وَفَوَارَه عَرْوَقَ قَانِش وَانِهَال دَمَوي بَعْلَيَا فَوْقِرِيلْ كِلَبِيش
دَرَّم تِحْكَان وَطَبَاشِين هَنْدِي وَخَشْحَاشَ قَب وَكَهْرَبَا اُوعَ وَكَلَنَاد
مَضِري وَصَمْعَ عَرَزِي اِجْرَدَم نِسْكَاشَتَه وَكَثِيرَا وَمَضْطَلَكِي اِكِيشَه دَرَّم
دَعْفَرَان بِو دَرَّم قِرْلِ صَنَدَل دَدَت دَرَّم دَم اَلَّاخَوَن وَلِخَبَار اَجَز
دَرَّم صَمْعَ عَرَبِيلَا كَثِيرَا يِ اَوْل اِسْلَد لَرْنَام اِسْلَكِي دَغْفَرَان قَبَت
قَشْغَلَاجَق قَوْسِدَد اَلَّو تَاحَل اَوْلَت بِرِيدِيلَد كُوكَكْ قَرِيشَا اَندَن
صَنَكَه كِرْوَقْلَه اَدَوِيهَه دَكَت اِيكَت اَوْل اِسْكِيْمَشْ صَمْعَ وَكَثِيرَا يِلَا يِ
شَدَد لَو هَوَان قَبُت خَيْرِن بَعْنَي بُو قَوشِيش اَدَوِيهَه دَكَلَه اَدا دَوِيهَه بِو
بِو لَهَه قَرِيشَا اَندَن صَنَكَه فَرَصَنَه كِيلَر قَوْصَنَه هَرَبِري اِيكِي بَحْقَن دَرَّم
اُولَا اَكَاسْتَنَدَه قَوْبَت خَلَكَدَه فِرْدَلَه حَاجَت وَفَنِنَدَه قَوْصَنَه
بِزِين دُو كَلَر سُفُوق اِچُون ذَكَر اِيلَذْكَن شَرِبَلَه كِرِيسِيلَا يُغْرِب
مَعِدَه خَالِي اوْجَنْ بِكِيلَر كِدَبَوَاسِيرَه فَابِدَه اِيلِيَا قَانِن كَسَّا وَبِيلِن

خَلِيلَ أَبْلِيَا قَرَهُ هَلِيلَهُ وَبَلِيزَ وَأَمْزَ وَنَا خَوَاهُ خَتِيرَ أَكْرَ بَلْمَزَ كَلْدَنَا
خَتِيرَ هَرَزِنَدَنْ بَشَرَ دَرَمْ مُقْلَ اَذْرَقَ بَكْرَمْ دَرَمْ بُوْمَجُونْ دَكَلَرَ الْبَلَدَ
كَلْدَنَا سُوْيَلَا يُعُوبَ حَبَلَوَالْبَلَدَ حَاجَتَ وَفَلَنَدَهَ اِيَ اَوْجَ دَرَمْ
دَرَكَلَرَ دَكَلَرَ اِسْ سُوْيَلَا اِچَلَرَ كَدَ بَوَا سِرَهَ فَائِدَهَ أَبْلِيَا اِنْ شَا اَللَّهُ

نَعَمْ لَمَّا